

**ŠAFRÁNKOVA ZÁKLADNÍ ŠKOLA  
A MATEŘSKÁ ŠKOLA  
NALŽOVSKÉ HORY,  
příspěvková organizace  
Nalžovské Hory 135, 341 01 Horažďovice**

**Mateřská škola Nalžovské Hory  
Nalžovské Hory 131, 341 01 Horažďovice**



**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM  
pro předškolní vzdělávání  
MŠ NALŽOVSKÉ HORY**

zpracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

**„POZNÁVÁME SPOLU SVĚT“**

**Vize: „ Chceme být školou otevřenou. “**

**Motto: „Každé dítě je jedinečná osobnost a zaslouží si naši lásku, péči a pozornost. Dívejme se na svět otevřenýma očima a vnímejme ho srdcem.“**

## Obsah

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE .....	5
2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY .....	6
2.1 Historie školy .....	6
2.2 Typ a velikost školy .....	6
3 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	7
3.1 Materiální podmínky .....	7
3.2 Životospráva .....	8
3.3 Psychosociální podmínky .....	9
3.4 Organizace zajištění chodu MŠ.....	10
3.4.1 Organizace dne v mateřské škole.....	10
3.4.2 Způsob zajištění vhodného mikroklimatu.....	11
3.4.3 Požadavky na hygienicko-protiepidemický režim .....	12
3.5 Řízení školy .....	12
3.6 Personální podmínky.....	13
3.7 Spoluúčast rodičů .....	13
4 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ .....	15
4.1 Přijímání dětí a bližší charakteristika třídy .....	15
4.2 Spolupráce s institucemi – s vnějšími partnery.....	16
4.3 Bezpečnostní opatření při práci s dětmi v mateřské škole.....	16
4.4 Plán výchovných aktivit, akcí a představení .....	18
5 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU .....	20
5.1 Filozofie naší MŠ .....	20
5.2 Záměry našeho programu .....	21
5.3 Metody .....	22
5.4 Formy .....	22
5.5 Prostředky .....	23
5.6 Rámcové cíle .....	23
5.7 Hlavní zásady pro naši práci s dětmi .....	24
5.8 Vzdělávací záměr školního vzdělávacího programu .....	25
5.9 Postavení učitelky v ŠVP .....	25
6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	26
6.1 Integrovaný blok - „Kluci, holky, jdeme do školy“ .....	27
6.2 Integrovaný blok - „Podzimníček a jeho království“ .....	29
6.3 Integrovaný blok - „Když napadne bílá peřina“ .....	31
6.4 Integrovaný blok - „Já a můj svět“ .....	34
6.5 Integrovaný blok - „Voláme sluníčko“ .....	37
6.6 Integrovaný blok - „Naše krásná země“ .....	39

6.7	Integrovaný blok - „Tajemství lesních skřítků, víly Amálky a vodníka Česílka“ .....	42
7	EVALUAČNÍ SYSTÉM .....	45
7.1	Plán evaluace.....	45
7.1.1	Naplňování cílů a záměrů ŠVP, kvalita a aktuálnost ŠVP .....	45
7.1.2	Kvalita podmínek vzdělávání.....	46
7.1.3	Kvalita vzdělávacího procesu .....	46
7.1.4	Společné mimořádné aktivity v MŠ .....	46
7.1.5	Hodnocení realizace integrovaných bloků.....	47
7.1.6	Hodnocení třídy dětí – skupiny.....	47
7.1.7	Hodnocení individuálního rozvoje a učebních pokroků jednotlivých dětí .....	47
7.1.8	Hodnocení sebe sama (sebereflexe).....	48
7.1.9	Evaluace s dětmi .....	48
8	VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI .....	49
8.1	Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními .....	49
8.2	Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	49
8.2.1	Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami.....	49
8.2.2	Forma vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami .....	50
8.2.3	Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory (PLPP) .....	50
8.2.4	Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP) .....	50
8.2.5	Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP.....	51
8.3	Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními .....	52
8.3.1	Specifikace provádění podpůrných opatření .....	52
8.3.2	Zásady práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.....	54
8.3.3	Zapojení dalších osob a subjektů .....	55
8.4	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka .....	55
9	ZABEZPEČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ .....	57
	NADANÝCH .....	57
9.1	Nadané a mimořádně nadané dítě.....	57
9.2	Forma vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných .....	57
9.3	Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka.....	57
9.4	Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu nadaného či mimořádně nadaného dítěte .....	58
9.5	Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP .....	59
9.6	Specifikace práce s dětmi nadanými a mimořádně nadanými.....	59

9.7 Zásady práce s dětmi nadanými a mimořádně nadanými.....	59
9.8 Zapojení dalších osob a subjektů .....	60
10 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD 2 DO 3 LET .....	61
11 PŘÍLOHY .....	63
11.1 Příloha č. 1 – Nabídka témat, podtémat k integrovaným blokům, myšlenkové mapy integrovaných bloků, témat a podtémat.....	63
11.1.1 Nabídka témat, podtémat k integrovaným blokům.....	63
11.1.2 Myšlenkové mapy integrovaných bloků, témat a podtémat .....	67
11.2 Příloha č. 2 - Konkrétní vzdělávací nabídka činností.....	74
11.3 Příloha č. 3 – Kritéria pro hodnocení naplňování cílů a záměrů ŠVP.....	76
11.4 Příloha č. 4 - Kritéria pro hodnocení způsobu zpracování.....	78
integrovaných bloků v ŠVP .....	78
11.5 Příloha č. 5 - Kritéria pro hodnocení realizace integrovaného bloku .....	79
11.5.1 Manuál k „hodnocení integrovaného bloku“.....	80
11.6 Příloha č. 6 – Dotazník pro rodiče .....	81
11.7 Příloha č. 7 - Záznamový arch o rozvoji a učení dítěte .....	82
Sociální dovednosti.....	83
Hygiena.....	87
Umývání .....	87
Oblékání .....	88
Stolování .....	88
Vnímání času.....	89
Vnímání času.....	89
Hra .....	90
Řeč .....	92
Lexikálně sémantická rovina.....	92
Morfologicko syntaktická rovina.....	93
Pragmatická rovina .....	93
Prvky neverbální komunikace.....	94
Foneticko fonologická rovina.....	94
11.8 Příloha č. 8 - „Je vaše dítě připraveno na školu?“ .....	103
11.8.1 Integrovaný blok – Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí (u dětí předškolního věku).....	104
11.9 Příloha č. 9.....	108
11.9.1 Plán pedagogické podpory.....	108
11.9.2 Individuální vzdělávací plán .....	110
11.10 Příloha č. 10 - Konkretizované očekávané výstupy RVP PV .....	112
11.11 Příloha č. 11 – Desatero pro rodiče .....	130

# **1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE**

Název školního vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

**„ POZNÁVÁME SPOLU SVĚT “**

je zpracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

Název školy:

Šafránkova základní škola a mateřská škola Nalžovské Hory,  
příspěvková organizace

Adresa školy: Nalžovské Hory 135, PSČ 341 01

Adresa mateřské školy: Nalžovské Hory 131, PSČ 341 01

Ředitelka školy:

Mgr. Božena Kodýtková, MBA, MBE

Kontakty:

telefon: 376 396 476 (ředitelna školy), 376 396 668 (budova mateřské školy)

web: [www.zsnalzovskehory.cz](http://www.zsnalzovskehory.cz)

e-mail: [zsnalzohory@mybox.cz](mailto:zsnalzohory@mybox.cz)

IČO: 60 611 715

IZO: 107 542 684

REDIZO: 650 049 438

Zřizovatel školy:

Město Nalžovské Hory

341 01 Nalžovské Hory 104

IČO: 00 255 866

telefon: 376 396 142

[www.nalzovskehory.cz](http://www.nalzovskehory.cz)

Zpracovatel ŠVP PV:

Mgr. Božena Kodýtková, MBA, MBE - ředitelka školy, aktualizace a inovace

Spolupracovala:

Ludmila Radinová, vedoucí učitelka mateřské školy

Platnost dokumentu: 1. 9. 2021 – 31. 8. 2024

Podpis ředitelky:

Razítko školy:

Č. j.: 264/2021

Schváleno na pedagogické radě 31. 8. 2021

## **2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY**

### **2.1 Historie školy**

Mateřská škola byla ve Stříbrných Horách otevřena dne 1. září 1946 výnosem ministerstva školství a zemské školní rady. Výuka probíhala v budově obecné školy. Až do roku 1982 byla budova společným působištěm mateřské školy a 1. stupně základní školy.

Od 1. září 1983 byl zahájen provoz v nově postavené dvoutřídní mateřské škole. Postupem let se počet dětí snížil až na jednu třídu. Počet tříd se řídí dle počtu dětí v mateřské škole. V roce 1997 byla v blízkosti mateřské školy postavena nová budova základní školy, do které přešla i kuchyně mateřské školy s personálem. Děti z mateřské školy docházely na oběd do moderně zařízené školní jídelny základní školy.

Od 1. ledna 2003 se na základě rozhodnutí Obce Nalžovské Hory mateřská škola sloučila se základní školou do právního subjektu s názvem Šafránkova základní škola a mateřská škola Nalžovské Hory, příspěvková organizace.

Od 12. října 2015 personál školy zajišťuje výdej svačin i obědů v budově mateřské školy.

### **2.2 Typ a velikost školy**

Mateřská škola má kapacitu 55 dětí. Jedná se o mateřskou školu pro děti z Nalžovských Hor a okolních obcí (Velenovy, Těchonice, Neprochovy, Žďár, Ústaleč, Mířenice, Otěšín, Letovy). V případě volné kapacity jsou přijímány i děti z jiných obcí.

Budova mateřské školy je dvoupodlažní. V prvním patře se nachází třída a herna dětí, šatna dětí a zaměstnanců školy, sociální zařízení, kabinet a přípravná kuchyně sloužící k výdeji svačin. V přízemí je umístěn jídelní a výtvarný kout, ložnice a třída, která slouží ke hrám dětí. Dále je zde kancelář pedagogických pracovníků, sociální zařízení a technická místnost.

K mateřské škole náleží prostorná venkovní hrací plocha obklopená vzrostlými stromy, která je vybavena pískovištěm a herními prvky (věž se skluzavkou, chaloupka na hraní, hasičské auto, šplhací pyramida, pružinové houpačky, prohazovací stojan na míč). K úschově hraček pro venkovní použití slouží sklad hraček, který je součástí mateřské školy. Dále mají děti možnost využívat moderní víceúčelové hřiště s umělým povrchem, běžeckou dráhou a doskočištěm.

Škola je situována v klidné okrajové části obce, těsně sousedí se základní školou a zámeckým parkem. K vycházkám slouží lesopark Halda a blízké okolí školy.

## **3 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ**

### **3.1 Materiální podmínky**

- prostory pro odpočinek dětí jsou vybaveny odpovídajícím zdravotně nezávadným nábytkem (ložnice dětí v přízemí)
- třída má prostor pracovní a herní, je vybavena novým dětským nábytkem, který je upraven tak, aby si děti mohly dle dohodnutých pravidel brát vše potřebné pro hru
- hygienická zařízení odpovídají počtu dětí
- ve třídě je dostatečné množství hraček a stavebnic (z PVC, ze dřeva i z měkkých materiálů), které jsou průběžně obnovovány
- v kabinetu v patře jsou didaktické pomůcky k výchovně vzdělávacím činnostem
- pro hudební činnosti máme dostatek rytmických nástrojů a keyboard
- ve třídě máme dataprojektor, notebook, přehrávač CD, interaktivní panel a tabuli, počítač pro učitelku s připojením k internetu
- látkový tunel, koš na házení míčů, relaxační míčky, lavička, skákací gymnastické míče, žíněnky apod., vybavení pro relaxační cvičení – lana, obruče, švihadla....
- v tělocvičně ZŠ máme k dispozici tělovýchovné náčiní – různé druhy míčů, ribstoly, žíněnky, kruhy, dále hřiště s umělým povrchem u školy
- šatny MŠ jsou vybaveny nábytkem pro odkládání oděvů a obuvi dětí, jsou zde i informační nástěnky pro rodiče a prostor pro vystavení prací dětí (i na vstupním schodišti u hlavního vchodu)
- mateřská škola je umístěna v rozlehlé zahradě, jejíž vybavení odpovídá bezpečnostním požadavkům /revize/

#### **ZÁMĚRY:**

- vést děti k využívání nových i stávajících hracích a pracovních koutků (literární, dramatický, pracovní, hudební, hrací koutky – kadeřnictví, pracovní ponk, kuchyňka...)
- průběžně doplňovat hračky, didaktické, pracovní, hudební a sportovní pomůcky, knihy dětské i pedagogické, pracovní a výtvarný materiál a nástroje
- na zahradě obnovovat nátěry zařízení, dokoupit dětská prolézadla (dle stavu financí)
- věnovat pozornost využívání moderních informačních technologií (interaktivní tabule a panel, notebook, počítač - programy pro děti, např. Škola hrou)

- dle finančních možností upravit chodník před budovou MŠ
- venkovní hrací plochu zajistit kovovou uzamykatelnou skříní na pomůcky při vzdělávání
- zajistit madla na schodišti

### 3.2 Životospráva

- v průběhu celého dne pobytu dítěte v mateřské škole je zajištěn dostatečný pitný režim (výběr nápojů z denní nabídky, samostatné nalévání nápojů z kohoutku termosu v mateřské škole i ve školní jídelně)
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů
- je zachována vhodná skladba jídelníčku, při přípravě stravy a nápojů jsou dodržovány správné technologie přípravy
- mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly
- děti nikdy nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování
- denní řád je dostatečně pružný s ohledem na individuální potřeby dětí, střídáme dobu činnosti a odpočinku – v létě je možno tyto činnosti provádět na školní zahradě
- rodiče mají možnost přivádět své dítě do mateřské školy dle stanoveného časového harmonogramu, oběd pro dítě telefonicky odhlásí do 8.00 hod.
- děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v prostorné herně MŠ
- děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku (minimálně 2 hodiny dopoledne), vždy s ohledem na okamžitý stav počasí (mráz více než – 10 stupňů, náledí, silný vítr, déšť apod.)
- spací aktivity dětí jsou upraveny dle individuálních potřeb dětí, dětem s nižší potřebou spánku jsou nabízeny klidné činnosti ve třídě – do spaní v MŠ nikdo děti nenutí
- všichni zaměstnanci školy respektují individuální potřeby dětí, napomáhají v jejich uspokojování
- nově příchozím dětem nabízíme adaptační režim dle potřeby
- učitelky zatěžují děti vždy přiměřeně, v rámci jejich možností, během dne děti mohou relaxovat v klidných koutcích třídy



## **ZÁMĚRY:**

- vést děti k dodržování pitného režimu a zdravých stravovacích návyků
- vést děti ke správnému stolování (kultura prostředí, používání příborů, pravidla chování při jídle)
- vést děti ke zdravému životnímu stylu
- v adaptačním období umožňovat rodičům přístup do třídy MŠ dle potřeb dítěte
- respektovat individuální potřeby dětí
- dbát o zdravý rozvoj každého dítěte

### **3.3 Psychosociální podmínky**

- zaměstnanci školy vytvářejí dětem takové prostředí, aby se cítily spokojeně, jistě a bezpečně
- všechny děti mají v naší škole stejná práva, možnosti i povinnosti, nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován
- osobní svoboda a volnost dětí jsou respektovány do určitých mezí vyplývajících z pravidel chování a norem, které jsou ve škole stanoveny
- postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení dětí a chlubení
- převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si
- v dětech rozvíjíme vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, pomoc a podporu druhému
- děti jsou seznamovány s jasnými pravidly chování tak, aby se ve třídě vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi
- počítáme s aktivní účastí dítěte při všech činnostech, snažíme se o komunikaci, která mu je příjemná, která navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce i důvěry v sebe
- pedagogické pracovnice se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně je ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany), vedou děti k toleranci ke starým lidem, rasám, mladším dětem, postiženým lidem

## **ZÁMĚRY:**

- vést děti k vytváření a dodržování pravidel na třídě
- podporovat postupnou adaptaci nově příchozích dětí

- volit vzdělávací nabídku odpovídající mentalitě předškolního dítěte a jeho potřebám

### **3.4 Organizace zajištění chodu MŠ**

- MŠ je zřízena jako škola s celodenním provozem od 6.15 hod. do 16.15 hod.
- vyzvedávání dětí odcházejících po obědě je doporučováno od 12.15 hod. do 12.30 hod. (v budově MŠ)
- rozcházení dětí po odpoledním odpočinku je doporučováno v době od 14.45 do 16.00 hod.
- po dohodě s učitelkami mohou rodiče mimořádně odvádět děti dle svých časových potřeb i mimo dobu uvedenou v režimu dne
- v době hlavních prázdnin je provoz omezen, mateřská škola se po dohodě se zřizovatelem a podle zájmu rodičů uzavírá od poloviny července do začátku nového školního roku
- denní řád je koncipován tak, aby umožňoval reagovat na individuální potřeby dětí, či jakékoli případné organizační změny
- vchod do MŠ je opatřen bezpečnostním zámekem, rodiče se při příchodu ohlásí a poté je jim umožněn vstup do MŠ
- veškeré činnosti a aktivity jsou voleny a realizovány s ohledem na zájmy a potřeby dětí tak, aby byly respektovány psychohygienické podmínky vzdělávání
- pohybové aktivity prolínají celým dnem

#### **3.4.1 Organizace dne v mateřské škole**

Jednotlivé činnosti dětí respektují časový interval mezi jídlem, individuální zvláštnosti, věkové složení tříd a přirozené zájmy dětí. Při práci s dětmi budou dodržována práva dítěte, nesmí být opomíjen individuální přístup a respektování osobnosti dítěte. Časové uspořádání dne a jeho obsah je obecnou informací pro rodiče, režim dne ve školce není časově ohraničen, aby nedocházelo ke stresujícím situacím, všechny činnosti na sebe plynule navazují a respektují tempo a potřeby dětí.

**6.15 – 8.15** scházení dětí v herně, spontánní a hravé aktivity dětí (dle vlastní volby a zájmu se mohou zapojit do činností nabídnutých učitelkou), případně

	individuální péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, pohybové aktivity, hygiena
<b>8.15 - 9.00</b>	hygiena, sebeobsluha - postupná svačina
<b>9.00 - 9.45</b>	nabídka činností podle třídního vzdělávacího programu -řízené a spontánní činnosti dle tématu (společné, skupinové, individuální), ranní kruh, ranní cvičení, dechová a komunikativní cvičení
<b>9.45 - 11.45</b>	sebeobsluha, osobní hygiena, příprava na pobyt venku, pobyt dětí venku případně náhradní činnost (při nepřízní počasí)
<b>11.45 - 12.15</b>	oběd - učíme děti samostatnosti, nenutíme děti do jídla, učíme je jídlo ochutnat, převlékání, osobní hygiena dětí
<b>12.15 - 14.00</b>	čteme dětem, posloucháme hudbu, odpočinek a spánek, je zohledněna individuální potřeba spánku , popř. klidné náhradní aktivity, převlékání
<b>14.00 - 14.30</b>	osobní hygiena, sebeobsluha, odpolední postupná svačina
<b>14.30- 16.15</b>	spontánní a hravé aktivity dětí, nabídnuté činnosti dle zájmu dětí (volné hry), pohybové aktivity, příp. pobyt dětí na zahradě, postupné rozcházení dětí
<b>16.15</b>	mateřská škola se uzavírá

### **3.4.2 Způsob zajištění vhodného mikroklimatu**

- mateřská škola je vytápěna po celkové rekonstrukci kotelny ekologickým hnědým uhlím
- v místnostech je zajištěna teplota nejméně 20 – 22 stupňů, teplota povrchu podlahy neklesá pod 19 stupňů
- teplota vzduchu na chodbách a v místnostech pro krátkodobý pobyt neklesá pod 18 stupňů
- v letním období je regulována teplota žaluziemi, které jsou instalovány v oknech směřujících na jižní stranu
- ve třídách jsou zavěšeny teploměry ve výšce 1,5 m nad podlahou na vnitřní stěně místnosti

#### **ZÁMĚRY:**

- obnovit ložní prádlo a ručníky
- zařídit hygienické podložky

- dodržovat pravidelné větrání a hygienu ložního prádla

### 3.4.3 Požadavky na hygienicko-protiepidemický režim

- úklid školy zajišťuje uklízečka (u školníka ZŠ vyzvedává čisticí a desinfekční prostředky a toaletní potřeby nutné pro provoz školy)
- na toaletách je k dispozici teplá voda, tekuté mýdlo a papírový ručník
- děti používají ručník látkový, o vyprání se stará 1x týdně škola
- ložní prádlo je vyměňováno 1x za 3 týdny (o vyprání se stará škola)
- pyžamo si děti odnáší domů 1x za týden

**Podrobnější informace jsou uvedeny ve vnitřním řádu školy.**

## 3.5 Řízení školy

- organizační řád a směrnice ředitelky školy vymezují jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy, důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci a vytváření prostředí důvěry a otevřenosti
- ředitelka školy kontroluje a vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, konzultuje s vedoucí učitelkou, učitelkami doplňování pomůcek na výchovnou činnost
- ředitelka školy, vedoucí učitelka provádí hospitační činnost na základě Plánu hospitační a kontrolní činnosti
- pedagogické porady se konají zpravidla 2-3 x ročně s provozním dodatkem dle aktuálních potřeb a případných problémů (z důvodu malého počtu pracovníků na škole)
- školní vzdělávací program je dle potřeby aktualizován a inovován
- učitelky dávají podklady k prezentaci akcí a aktivit mateřské školy na internetové stránky ZŠ a MŠ, podklady pro doplňování fotoalba a aktualizují nástěnky v MŠ
- kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu školy
- ředitelka školy, vedoucí učitelka úzce spolupracuje se zřizovatelem i rodiči, kteří se podílejí připomínkami a náměty k práci školy
- je navazována spolupráce s rodiči na základě partnerství, důvěry, podpory a porozumění při uskutečňování akcí organizovaných školou, např. při společných nejen zahradních akcích s dětmi a jejich rodiči, osobní kontakt a pohovory učitelek s rodiči (podrobně viz Plán akcí, aktivit a představení)

## **ZÁMĚRY:**

- Vést pracovníky k myšlence: „Jak se bude dítě v mateřské škole cítit, rozhodují vztahy všech, kteří se na jeho vzdělávání podílejí.“
- Důležitou roli hraje i klima školy – vytváříme vstřícnou a přátelskou atmosféru mezi dětmi, zaměstnanci i rodiči.

### **3.6 Personální podmínky**

- Všichni zaměstnanci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují.
- Pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel
- Učitelky se účastní odborných seminářů ke zvýšení kvality výchovně vzdělávací práce. organizované Krajským centrem vzdělávání Plzeň, střediskem Klatovy a Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, sledují svůj osobní rozvoj, provádějí průběžně autoevaluaci.
- Učitelky sledují odbornou literaturu, věnují se samostudiu, vyhledávají metodické materiály, uplatňují nové poznatky ve své práci.
- Úklid a výdej svačiny zajišťují provozní zaměstnankyně, topení sezónně zajišťuje školník ZŠ – topič.
- Je podle možností a podmínek školy zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu 2,5 hodiny.
- Specializovaná služba logopedie je zařizována prostřednictvím spolupráce s příslušnými odborníky.

## **ZÁMĚRY:**

- doplnit pedagogickou knihovnu o nové metodické materiály

### **3.7 Spoluúčast rodičů**

- rodiče jsou důležitými partnery naší mateřské školy, cíleně rozvíjíme dobrou vzájemnou spolupráci, která je založena na vzájemném respektu, důvěře a otevřenosti
- učitelky respektují výchovné zaměření rodiny, chrání její soukromí a zachovávají diskrétnost

- rodiče mohou vstupovat do třídy dětí v adaptačním období a také při opětovné adaptaci, např. po nemoci dítěte
- rodiče se mohou zapojit se do plánovaných činností a aktivit ve třídě
- učitelky informují rodiče o prospívání jejich dítěte, individuálních pokrocích v rozvoji i učení, dávají rodičům kontakty a informace k vyhledání případné odborné pomoci
- veškeré informace o dění v MŠ mají rodiče k dispozici v šatně dětí na informačních nástěnkách (organizační informace, týdenní programy, blížící se aktivity, výkresy a výrobky dětí, didaktické pracovní listy...)
- rodiče mohou sledovat webové stránky školy, které pravidelně aktualizujeme
- rodiče se mohou aktivně podílet na dění naší školy, mohou se vyjadřovat k plánování i všemu dění v MŠ, dávat připomínky i náměty pro další činnost školy
- vítána je spolupráce při výzdobě školy, pomoc při organizaci různých akcí školy - výlety, exkurze, tematické dílny, společné oslavy tradičních lidových svátků (popř. některé i zorganizovat)
- významná je i pomoc rodičů při sponzorování a oslovování dalších sponzorů naší MŠ

#### **ZÁMĚRY:**

- zvyšovat zájem rodičů při plánování programu mateřské školy

## **4 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ**

### **4.1 Přijímání dětí a bližší charakteristika třídy**

Do mateřské školy jsou přijímány děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let, přednostně jsou přijímány děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně druhého roku věku (účinnost od 1.9.2020).

Zápis se provádí ve 2. pololetí školního roku, společně s městským úřadem vyhlašuje škola termín zápisu a zajišťuje pozvánky, plakáty. V tento den si nově přijímané děti spolu se svými rodiči mohou hrát v MŠ. Při přijetí dítěte do mateřské školy se společně stanovuje docházka a délka pobytu v zařízení. Mateřská škola má celodenní provoz od 6.15 hod. do 16.15 hodin.

Mateřská škola má 2 třídy, složení třídy je heterogenní.

Při nástupu do MŠ klademe velký důraz na adaptaci dítěte v novém prostředí a vytváříme podmínky k citlivému začlenění se do dětského kolektivu. Adaptační doba je individuální podle potřeb dítěte a společného uvážení rodičů a učitelek na třídě.

Na třídě učitelky zpracovávají po adaptaci dětí vstupní analýzu, která obsahuje charakteristiku třídy, na co se zaměříme a proč, podmínky třídy, spolupráce s rodiči, péče o talentované, ale i handicapované děti. Při její tvorbě učitelky vycházejí z cílů ŠVP a z dobré znalosti dětí, podmínek mateřské školy i třídy.

U nově přijatých dětí se převážně zaměříme na vytváření základních hygienických, společenských a pracovních návyků, adaptaci dětí na pobyt v mateřské škole a na její organizaci, na rozvoj základních komunikačních dovedností.

U předškolních dětí budeme navíc procvičovat vytvořená pravidla chování na třídě, pomoc mladšímu a slabšímu, rozvíjet samostatnost a společenské chování, rozvíjet jeho osobnost, prodlužování doby soustředěnosti a pozornosti a připravit děti na vstup do základní školy.

Jelikož jsou naše děti harmonicky rozvíjeny po celý den ve všech oblastech – viz ŠVP , není nutné pro ně organizovat zájmové kroužky v MŠ. Rodiče se mohou na rozvoji svého dítěte podílet svými náměty a požadavky vzhledem ke školnímu vzdělávacímu programu (viz dotazník pro rodiče a rozhovory s nimi). V MŠ je možno nabídnout dítěti další aktivity dle zájmu. Nabídka nesmí být jednostranná, aby neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

Učitelky mateřské školy na začátku školního roku zjišťují speciální vzdělávací potřeby dětí. Pokud tyto potřeby nastanou, úzce spolupracují s rodiči těchto dětí, případně se školským poradenským zařízením (PPP Klatovy). Tyto děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zařazovány do běžné třídy. Při vzdělávání jsou využívány kombinace speciálně pedagogických

postupů a alternativních metod s uzpůsobenými metodami a podmínkami používanými ve vzdělávání běžné populace.

## 4.2 Spolupráce s institucemi – s vnějšími partnery

- **se zřizovatelem** – Městem Nalžovské Hory (zkvalitnění prostředí MŠ, opravy budovy, spolupráce při zápisu do MŠ)
- **se základní školou** (společné akce, zajištění pomůcek, výměna metodických materiálů, využívání sportovních zařízení...)
- **se školskou radou** (podpora školních akcí)
- **s SK Nalžovské Hory** (Pohádkový les v Prašivici ke Dni dětí)
- **s PPP Klatovy** (vyšetření dětí, konzultace k IVP)
- **s dětskou lékařkou** (prevence)
- **s místní knihovnou** (návštěva, beseda nad knihou), s knihovnou v Horažďovicích
- **s Městským kulturním střediskem Horažďovice** (návštěva divadelních představení)
- **Muzeum řemesel Horažďovice**
- **s Domem dětí a mládeže Horažďovice** (návštěvy přírodovědné stanice)
- **partnerské školy** – MŠ Zavlekov, MŠ Hradešice
- **NP Šumava, Informační centrum Kašperské Hory, Envicentrum PROUD Horažďovice**
- **SOŠ a SOU Sušice, SOŠ Horažďovice (polytechnické, přírodovědné vzdělávání)**

## 4.3 Bezpečnostní opatření při práci s dětmi v mateřské škole

- **Ředitelka školy je povinna** zabezpečit prostřednictvím pedagogů školy dohled nad dětmi, a to při školní i mimoškolní výchově a vzdělávání, tzn. při všech aktivitách pořádaných mateřskou školou.

- **Opatření v průběhu vzdělávací činnosti:**

Každá učitelka je odpovědná za bezpečnost svěřených dětí od doby jejich převzetí od rodičů nebo jimi pověřené osoby do doby jejich předání rodičům nebo pověřeným osobám.

- **Předcházení úrazům:**

**Zvýšenou pozornost na bezpečnost dětí věnuje učitelka při:**



- tělovýchovných aktivitách - zajišťuje odbornou pomoc na rizikových místech, kontroluje nářadí
- při chůzi po schodech, při chůzi po chodníku u frekventované cesty, při přecházení vozovky – používá terčík, seznamuje děti s bezpečnostními pravidly
- při pracovních činnostech (práce s dětským nářadím apod.)
- v dopravních prostředcích (cesta autobusem)
- provozní pracovnice se stává partnerem učitelce v době, kdy učitelka vykonává se skupinou předškolních dětí, případně se skupinou dětí nadaných řízenou činností (oblékání, sebeobsluha, hygiena, spontánní školní i mimoškolní aktivity, úprava prostředí – pomůcky a materiály)
- při pobytu na školní zahradě – mít stále přehled o všech dětech

**Při pobytu mimo území mateřské školy** odpovídá jeden pedagogický pracovník za bezpečnost nejvýše:

a/ 20 dětí z běžných tříd

b/ 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti se zdravotním postižením

**Výjimečně může ředitelka školy zvýšit počty dětí uvedené**

a/ v odstavci 2 písm. a/, nejvýše však o 8 dětí nebo

b/ v odstavci 2 písm. b/, nejvýše však o 11 dětí

- **Opatření při sportovních akcích a výletech**

Ředitelka školy rozhoduje na základě náročnosti a počtu dětí o určení další způsobilé osoby k zajištění bezpečnosti dětí, stanoví vedoucího akce, který je povinen poučit děti o zvláštních situacích a pravidlech chování při těchto situacích.

- **Všichni zaměstnanci** jsou povinni okamžitě poskytnout první pomoc při jakémkoliv úrazu a v případě potřeby přivolat lékařskou pomoc s vědomím zákonného zástupce dítěte. V nezbytném případě zajistí převoz zraněného do zdravotnického zařízení. Zároveň jsou povinni bezodkladně informovat ředitelku školy a zákonného zástupce dítěte.

Každý úraz se zaznamenává do knihy úrazů. U úrazu, kde je nutné ošetření lékaře vyplní učitelka „Záznam o úrazu“.

- **V oblasti prevence sociálně patologických jevů** se zaměřujeme na oblast šikany a vandalismu. Všichni máme stejná práva, příznivé sociální klima mezi dětmi, vážíme si všeho, co lidé vytvořili.

## 4.4 Plán výchovných aktivit, akcí a představení

**Akce realizované v průběhu roku dle aktuální nabídky a příležitostí:**

- Divadelní představení
- Výchovně vzdělávací představení a aktivity
- Delší poznávací vycházky do okolí
- Tvořivé dílny s rodiči i odborníky
- Účast rodičů na různých aktivitách organizovaných s dětmi (dle zájmu a nabídky rodičů a učitelek)
- Tělesná výchova v tělocvičně ZŠ
- Polytechnické vzdělávání

### **ZÁŘÍ**

- Adaptace dětí s možností účasti rodičů ve třídě MŠ
- Den otevřených dveří o pouťovém víkendu – neděle
- Výstava ovoce a zeleniny
- Informativní schůzka s rodiči
- Vzájemná návštěva ZŠ a MŠ

### **ŘÍJEN**

- Oslava Posvícení (připomenutí tradic, zdobení hnětýnek)
- Aktivity s rodiči k podzimnímu tématu
- Návštěva přírodovědné stanice

### **LISTOPAD**

- Pozorování přírody okolo sebe, sběr podzimních plodů a přírodnin k dalšímu využití
- Uklízení školní zahrady
- Návštěva ZŠ – tělocvična nebo cvičná kuchyňka

### **PROSINEC**

- Mikulášská nadílka v MŠ
- Vánoční besídka pro rodiče
- Umístění krmítek pro ptáčky na školní zahradu
- Divadelní dramatizace – zimní tematika

## **LEDEN**

- Návštěva Tří králů
- Beseda se zdravotnicí
- Realizace zimních sportů na sněhu (bobování, jízda na lopatách, hry se sněhovými koulemi a stavění sněhuláků)

## **ÚNOR**

- Oslava Masopustu v MŠ (výroba masek, tanec při hudbě v maskách, zábavné dopoledne v duchu Masopustu...)
- Maškarní bál pro MŠ a ZŠ v tělocvičně školy
- Seznamování s řemesly (tvořivá činnost v duchu různých řemesel, exkurze na různých pracovištích dle nabídky rodičů, návštěva rodičů ochotných seznámit děti s vlastním zaměstnáním...)

## **BŘEZEN**

- Přírodovědná stanice
- Návštěva místní knihovny – Měsíc knihy
- Informativní schůzka s rodiči

## **DUBEN**

- Oslava Velikonoc – zdobení a výstavka kraslic, připomenutí tradičních zvyků
- Rej čarodějnic – společně s 1. stupněm ZŠ na fotbalovém hřišti
- Den Země – soutěže – společně se ZŠ + pracovníky NP Šumava
- Zápis do ZŠ

## **KVĚTEN**

- Návštěva dopravního hřiště
- Zápis do MŠ
- Návštěva informačního centra v Kašperských Horách
- Procházka do Prašivice

## **ČERVEN**

- Oslava dne dětí na školní zahradě (zábavné dopoledne organizované ve spolupráci s 2. stupněm ZŠ)
- Slavnostní pasování předškoláků na školáky
- Výlety do okolních obcí dle nabídky (Letovy, Mířenice, Otěšín, Velenovy...)
- Plánovaný polodenní výlet MŠ (dle aktuální nabídky a podnětů od rodičů)

## **5 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU**

**Motto: „Každé dítě je jedinečná osobnost a zaslouží si naši lásku, péči a pozornost. Dívejme se na svět otevřenýma očima a vnímejme ho srdcem.“**

Školní vzdělávací program s názvem „**Poznááme spolu svět**“ je vlastní program mateřské školy zohledňující podmínky mateřské školy v Nalžovských Horách. Je zpracován na základě RVP PV a hodnocení výsledků školy za minulý školní rok. Při jeho tvorbě jsme vycházeli z analýzy dosavadní práce školy, absolvovaných školení, studia pedagogické literatury, SWOT analýzy, z osobních pohovorů s ředitelkou školy a zkušeností učitelek. Náš ŠVP PV je materiálem otevřeným. To znamená, že přijímáme podněty nejen od dětí, ale i od rodičů a veřejnosti.

**Vize: „ Chceme být školou otevřenou. “**

### **5.1 Filozofie naší MŠ**

Cílem školního vzdělávacího programu je umožnit dítěti vnímat svět v jeho přirozených souvislostech a získat tak reálnější pohled na svět a aktivní postoj k němu. Chceme vytvářet a prohlubovat citové vazby k domovu, k blízké přírodě a napomáhat v udržování lidových tradic a zvyků. Chceme, aby se děti naučily žít spolu navzájem, tolerantnosti, nezištné pomoci ostatním.

Vzdělávání je založeno na přímých zážitcích dítěte, na prožitkovém učení a na podnětném a zajímavém prostředí. Rozvíjíme osobnost dítěte s ohledem na jeho individualitu na základě jeho možností, schopností, zájmů a prožitků a to jak po stránce tělesné, tak i psychické, sociální a duševní.

Usilujeme o to, aby naše MŠ byla součástí života ve městě. Aby na tváři dětí vždy zářil úsměv a z MŠ se ozýval veselý dětský smích. Naší snahou je, aby se v MŠ cítily dobře nejen děti, ale i zaměstnanci a to vše vedlo ke spokojenosti rodičů. MŠ je otevřena dětem handicapovaným a dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

**Školní vzdělávací program je stavěn tak, aby:**

- ❖ přispíval k rozvoji dítěte a usnadňoval mu jeho další životní i vzdělávací cestu
- ❖ umožňoval naplnit život dítěte mnohostranně pestrou nabídkou činností intelektových i praktických
- ❖ dítě mělo možnost získávat potřebné dovednosti, poznatky, poznávat hodnoty a zaujímat postoje

## 5.2 Záměry našeho programu

- Rozvíjet osobnost dítěte s ohledem na jeho individualitu.
- Prohlubovat citové vazby k domovu a blízké přírodě.
- Udržovat lidové tradice a zvyky.
- Podporovat rozvoj komunikativních dovedností dětí.
- Snažit se o maximální informovanost rodičů a o jejich aktivní spoluúčast, spolupráci.
- Doplnovat rodinnou výchovu a pomáhat dětem zajistit prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení.
- Dávat odbornou péči – odborné vedení, aby čas dětí prožitý v MŠ byl pro ně radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem základů do života i vzdělávání.
- Poskytovat pedagogickou diagnostiku, zejména u dětí s nerovnoměrným vývojem, se zdravotním znevýhodněním. Sledovat vývoj dítěte, reagovat na změny ve vývoji a tyto změny zaznamenávat.
- Rozvíjet a podporovat mimořádné schopnosti dětí a doplnit nabídku o další aktivity.
- Vytvářet vstřícné a podnětné prostředí, v němž se dítě bude cítit jistě, bezpečně, radostně a spokojeně, a které mu zajistí možnost projevit se, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem.
- Sladit potřebu svobody a potřebu řádu – stanovit si společně s dětmi jasná pravidla.
- Vhodnými metodami prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporovat dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcovat radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti.
- V dostatečné míře uplatňovat i situační učení založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti praktické ukázky životních souvislostí.

- Využívat přirozených dětských myšlenek a spontánních nápadů a poskytovat dětem dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jejich vlastní plány.
- Dbát na vyváženost a provázanost spontánních a řízených činností, v poměru odpovídajícím potřebám a možnostem předškolního dítěte.
- Vzdělávání uskutečňovat na základě integrovaných bloků, které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků by měl vycházet ze života dítěte, být pro ně smysluplný a užitečný.
- Důsledně provádět evaluaci ŠVP na základě evaluačního plánu.

### 5.3 Metody

- Hra
- Prožitkové učení
- Spontánní situační učení
- (Pro)sociální učení
- Kognitivní učení
- Činnostní učení
- Smyslové metody
- Dramatické metody

### 5.4 Formy

- individuální, skupinové, společné
- Dostatečný prostor pro volnou hru
- Dostatečný prostor pro pohybové vyžití
- Společné řízené činnosti
- Kooperativní činnosti
- Didakticky cílená činnost

- Společné oslavy a slavnosti
- Společné akce s rodiči
- Vycházky, výlety, plánované akce
- Účast v soutěžích (dle zájmu dětí)
- Návštěva ZŠ, ZUŠ, Městské knihovny

## 5.5 Prostředky

- Hry
- Pohybové aktivity
- Praktické činnosti
- Divadlo – dramatizace
- Pozorování
- Experimentování
- Pokusy
- Práce s různým materiálem a technikami
- Hra na dětské hudební nástroje
- Didaktická technika (audio a video přehrávače, počítač, interaktivní panel, interaktivní tabule...)
- Školní knihovna

## 5.6 Rámcové cíle

Cílem ŠVP je dosahování rámcových cílů prostřednictvím cílů vlastních. Záměrem je celkový rozvoj osobnosti dítěte na základě jeho možností, schopností, zájmů a prožitků.

**Rámcové cíle v souladu s RVP PV jsou:**

### 1 Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání

Jak tento cíl v ŠVP průběžně naplňujeme:

- dostatkem informací
- propojením informací se skutečným životem
- hrou a prací v motivujícím prostředí
- konkrétním, převážně kladným hodnocením
- netradičními metodami a formami práce

## **2 Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**

Jak tento cíl v ŠVP průběžně naplňujeme:

- atmosférou demokracie a přátelství
- dodržováním stanovených pravidel na třídě
- utvářením ohleduplného a citlivého vztahu k lidem
- poznáváním a ochranou přírody
- pomocí druhému v nouzi

## **3 Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí**

Jak tento cíl v ŠVP průběžně naplňujeme:

- vhodnou organizací denního režimu
- hygienickými a stravovacími návyky
- relaxací
- respektováním individuálních zvláštností a potřeb
- osvojováním základních pracovních dovedností
- integrací dětí vyžadujících zvláštní péči
- rozvíjení schopnosti empatie (vcítění se do potřeb druhého)
- ohleduplností k slabším, handicapovaným, starým a nemocným
- péčí o čistotu prostředí a estetičnost

### **5.7 Hlavní zásady pro naši práci s dětmi**

- ❖ prioritou je pro nás vždy zájem dítěte
- ❖ hlavní činností dítěte je hra nebo činnost, při které získává poznatky, dovednosti, hodnoty a postoje



- ❖ respektujeme specifiku předškolního vzdělávání
- ❖ uplatňujeme individuální přístup k dítěti
- ❖ aktivity spontánní a řízené jsou vzájemně provázané a vyvážené – různorodost činností
- ❖ důsledně provádíme evaluační analýzu – viz plán evaluace
- ❖ sledujeme vývoj dítěte, jeho změny a pokroky zaznamenáváme
- ❖ spolupracujeme s rodiči dětí

## **5.8 Vzdělávací záměr školního vzdělávacího programu**

Záměrem našeho vzdělávacího programu je rozvoj osobnosti dítěte, jeho individuality, jeho vzdělávacího potenciálu s citovým postojem vůči ostatním lidem, světu kolem nás, člověku a jeho práci, rodině, přírodě, vlastnímu zdraví, historii a tradicím. Prohlubujeme samostatnost dítěte, jeho zdravé sebevědomí cestou přirozené výchovy, snažíme se pokládat základy k celoživotnímu vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb. Budeme rozvíjet nadání dětí a věnovat se handicapovaným dětem.

Vedeme děti k zdravému životnímu stylu a uvědomění si odpovědnosti za své chování a jednání za aktivní spolupráce s jejich rodiči.

## **5.9 Postavení učitelky v ŠVP**

Učitelka se stává poradcem, partnerem, pozorovatelem a terapeutem – nepředává dětem informace, nemanipuluje s nimi a jejich názory, ale učí děti chtít se učit, mít aktivní zájem objevovat, docházet samostatně ke vzdělávacím cílům a najít odvahu ukázat, co všechno už dítě samo umí, zvládne, dokáže. Zde se nabízí myšlenka z Montessori pedagogiky: „Pomoz mi, to dokázat.“ Program je cílevědomě plánován, je sledován průběh vzdělávání, jsou hodnoceny jeho podmínky i výsledky.

## 6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Obsah školního vzdělávacího programu má název „Poznáváme spolu svět“. Vychází z našich záměrů, vnímání okolní přírody a jejích změn v souvislosti se střídáním ročních období, z lidových tradic a zvyků, z potřeb a zájmu dětí i jejich rodičů. Vychází z požadavků Rámcového programu pro předškolní vzdělávání a je rozpracován do sedmi integrovaných bloků, které jsou pro učitelky závazné. Rozpracované integrované bloky obsahují základní charakteristiku, nabídku témat a podtémat, záměry a cíle, očekávané výstupy a vzdělávací nabídku. Jednotlivá témata a podtémata již nejsou závazná, jsou pro učitelky inspirací, ze které čerpají náměty pro další práci. Samostatně si je volí a zpracovávají v třídním vzdělávacím programu do konkrétních záměrů a konkretizovaných očekávaných výstupů tak, aby respektovaly aktuální situace i podmínky třídy (věkové složení, zkušenosti dětí, zájem, individualitu, nadání, talent...). Je možné aktuálně vkládat nová témata a podtémata, která se vztahují k integrovanému bloku, případně zpracovat samostatný projekt.

V rámci každého integrovaného bloku seznamujeme děti s cizím jazykem. Skupinu tvoříme dětmi

od 5 let, případně zařazujeme děti nadané či při projeveném zájmu rodičů. Vzdělávání probíhá formou jazykové propedeutiky, tzn. děti připravujeme na život v mnohojazyčném světě, budujeme, snažíme se vytvořit pozitivní vztah k cizímu jazyku a povědomí o existenci jiných jazykových kódů sloužících k dorozumívání, chuť učit se cizí jazyk.

Dětský mozek je schopen rychle vstřebávat naprosto nenásilně různé zvuky a obrysy zvuků. Děti si tak dokáží snadno osvojit základní kameny cizího jazyka. Poté je třeba se aktivně věnovat rozvoji cizího jazyka. Výhodou je i to, že dítě si při osvojování cizího jazyka zlepšuje také znalost českého jazyka, rozvíjí slovní zásobu. Při zvyšování náročnosti budeme přecházet z jednoho tématu na druhé, dítě si takto osvojí cizí jazyk a hlavně si vybuduje velmi dobrou výslovnost. Děti mají větší cit pro přesnou výslovnost a v budoucnu na tom mohou velmi dobře stavět. Děti se přirozeně a zábavnou formou učí anglicky. Cizí jazyk podporuje i kreativitu dětí, efektivní učení a řešení problému.

Seznamování se s cizím jazykem probíhá 1 krát v týdnu, dále zařazujeme jazykové chvilky během různých činností – při jídle, při hře, na procházce. O způsobu seznamování dětí s cizím jazykem informuje škola rodiče na třídních schůzkách, prostřednictvím samostatné informace v průběhu měsíce září. Škola nabízí rodičům přístup na vzorovou ukázkou seznamování dětí s cizím jazykem během školního roku.

Návaznost na vzdělávání dětí v cizím jazyce sledujeme při přechodu dětí na základní školu – návštěva kroužků v ZŠ, návštěva výuky cizího jazyka v ZŠ, jazykové chvílky při výuce.

## **Integrované bloky**

- KLUCI, HOLKY, JDEME DO ŠKOLKY
- PODZIMNÍČEK A JEHO KRÁLOVSTVÍ
- KDYŽ NAPADNE BÍLÁ PEŘINA
- JÁ A MŮJ SVĚT
- VOLÁME SLUNÍČKO
- NAŠE KRÁSNÁ ZEM
- TAJEMSTVÍ LESNÍCH SKŘÍTKŮ, VÍLY AMÁLKY A VODNÍKA ČESÍLKA

### **6.1 Integrovaný blok - „Kluci, holky, jdeme do školy“**

#### Charakteristika IB:

Integrovaný blok pro adaptační období, kdy se děti vrací po prázdninách do mateřské školy a některé přichází do nového prostředí úplně poprvé. Budeme se vzájemně poznávat, navazovat nové kontakty, sdělovat si zážitky z prázdnin, učit se potřebným dovednostem a seznamovat se s prostředím mateřské i základní školy i s dospělými, kteří zde pracují. Nabídneme dětem zajímavé individuální, skupinové i kolektivní hry, činnosti a rituály, které mohou ulehčit postupnou adaptaci nových dětí a zároveň přispějí k opětovné adaptaci ostatních. Zároveň tím poskytneme prostor pro sžívání kolektivu, kdy se děti učí spolu komunikovat, spolupracovat, respektovat se navzájem a na základě toho se spolupodílí na vytváření společných pravidel třídy.

Časový plán: září (2 – 4 týdny)

#### Vzdělávací cíle:

- rozvoj přiměřených praktických dovedností (hygienické návyky, sebeobsluha, stolování, úklid hraček)
- rozvoj komunikativních dovedností
- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě a relativní citové samostatnosti

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, posilování prosociálního chování
- poznávání pravidel společenského soužití a spoluvytváření pravidel třídy
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních dětí a přináležet k nim
- seznamování s prostředím a blízkým okolím mateřské školy

#### Očekávané výstupy:

- uplatňuje základní hygienické návyky
- pozná své osobní věci
- je samostatné v sebeobsluze, stolování (dokáže požádat o pomoc)
- uklízí hračky a jiné pomůcky, udržuje okolo sebe pořádek
- porozumí slyšenému, dokáže komunikovat s učitelkou a dětmi ve třídě slovy i gesty
- sděluje své zážitky, pocity, vyjadřuje potřeby a své myšlenky
- záměrně pozoruje, všímá si a pamatuje si, zná svou značku a jména dětí ve třídě
- dokáže se odloučit od rodičů, naváže kontakt s učitelkou, komunikuje s ní vhodným způsobem a respektuje ji
- dokáže vyjádřit svou spokojenost nebo nespokojenost
- vnímá sebe sama jako přijímaného a potřebného člena skupiny
- navazuje dětská přátelství
- uplatňuje vlastní individuální potřeby s ohledem na druhého
- respektuje individuální potřeby ostatních dětí
- dodržuje dohodnutá pravidla
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- orientuje se v prostředí mateřské školy a jejím blízkém okolí, zná zaměstnance MŠ
- je adaptován na život v MŠ, dokáže se přizpůsobit běžnému režimu a společnému programu

#### Vzdělávací nabídka

- sebeobslužné činnosti (hygiena, používání WC, samostatná příprava svačiny a úklid po

svačině, úklid hraček, oblékání)

- přirozená komunikace, diskusní kruh, komunitní kruh
- hry (námětové, ve skupině, ve dvojicích) s různými druhy hraček
- činnosti výtvarné, pracovní dle vlastní volby dětí
- opakování pohybových her, hudebně pohybových her, písní a dalších dětem známých činností
- třídní rituály
- prosociální a interaktivní hry
- společné vytváření pravidel třídy
- společná procházka po MŠ a ZŠ
- postupné seznamování se zaměstnanci MŠ
- hry na školní zahradě
- procházky do blízkého okolí MŠ

## **6.2 Integrovaný blok - „Podzimníček a jeho království“**

### Charakteristika IB:

Období podzimu přináší velké množství námětů k činnostem inspirovaným přírodou. Budeme pozorovat barvy podzimní přírody, změny počasí, odlet stěhovavých ptáků, práci na polích a zahradách a vypravíme se na procházku do lesa. Vše, co uvidíme kolem sebe a posbíráme na procházkách, využijeme pro naši další práci. Rozšíříme si znalosti o rozličných podzimních plodech, které využijeme společně s přírodninami k tvořivým hrám a experimentům. Řekneme si o přípravách zvířátek na zimu, oslavíme společně Posvícení a uspořádáme školní akci pro děti a rodiče „Drakiáda“, popř. „Dýňování“.

Časový plán: říjen – listopad (6 – 9 týdnů)

### Vzdělávací cíle:

- rozvoj přiměřené pohybové aktivity a fyzické zdatnosti
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj tvořivosti a estetického vnímání

- rozvoj paměti a pozornosti, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logickému (pojmovému)
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopnosti žít a přináležet ke společenství dětí ve třídě
- osvojení si základních poznatků o širším přírodním prostředí, ve kterém dítě žije
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností, péče o okolí školy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- budování pozitivní ho vztahu k cizímu jazyku a povědomí o existenci jiných jazykových kódů sloužících k dorozumívání, vzbuzování chuti učit se cizí jazyk

#### Očekávané výstupy:

- zvládá základní pohybové dovednosti, dokáže se pohybovat v přírodním prostředí a překonávat přírodní překážky
- vnímá a rozlišuje pomocí všech smyslů
- vnímá, naslouchá a rozumí slyšenému
- dokáže reprodukovat říkanky, písničky, pohádky
- manipuluje, experimentuje a tvoří s přírodninami
- vyjadřuje své pocity, prožitky a poznatky pohybově, výtvarně, dramaticky, slovně
- záměrně se soustředí na činnost, udrží pozornost, přemýšlí a vede jednoduché úvahy
- zaměřuje se na podstatné znaky a vlastnosti předmětů, hledá podobu a rozdíly, vzájemné souvislosti
- spolupracuje s ostatními
- aktivně se začleňuje do třídy, domlouvá se s ostatními na společném řešení, vyjednává, respektuje společná pravidla
- pojmenuje charakteristické znaky podzimu, podzimní plody, některé houby a většinu toho, čím je obklopeno
- všímá si změn v přírodě

- rozlišuje aktivity, které přírodě prospívají a které ji poškozují
- aktivně pečuje o okolní přírodní prostředí (pomoc při úklidu zahrady, hrabání listí, sběr kaštanů pro lesní zvěř)
- obléká se podle počasí
- rozumí tomu, že změny v přírodě jsou přirozené a samozřejmé

#### Vzdělávací nabídka:

- rozcvičky, pohybové chvílky, říkanky s pohybem
- pohybové aktivity realizované při pobytu venku, překonávání přírodních překážek
- smyslové hry
- manipulace s podzimními plody, třídění, počítání
- poslech pohádek, příběhů, vyprávění, přednes básní
- hry se slovy, rytmičké, slovní hádanky, artikulační cvičení
- sluchové hry, společné diskuse, komunitní kruh
- motivovaná manipulace s předměty, plody podzimu, přírodninami
- hudebně pohybové hry, aktivity dramatické, hudební, taneční
- výtvarné a pracovní činnosti a projekty, konstruktivní hry, námětové hry
- záměrné pozorování činností, dějů a konkrétních přírodnin (pojmenovávání a určování vlastností)
- třídění, přiřazování, uspořádávání, odhad, porovnávání
- společné hry, činnosti ve dvojicích, skupinách, interaktivní hry
- spolupráce na výzdobě MŠ
- další spoluvytváření pravidel třídy
- péče o okolí školy (úklid zahrady, hrabání listí, udržování pořádku ve skladu hraček)
- bezpečné používání pracovního náčiní
- procházky – les, zahrádky, pole

### **6.3 Integrovaný blok - „Když napadne bílá peřina“**

#### Charakteristika IB:

Tento blok je zaměřen na seznámení s lidovými tradicemi, zvyky a společně prožívání adventního období. Nastoluje atmosféru těšení a společně prožité radosti

s našimi nejbližšími, pro které připravíme dárečky a přáníčka. Již tradicí se stala návštěva Mikuláše s anděly a čerty v MŠ, na kterou se dobře předem připravíme. Společně vyzdobíme celou mateřskou školu a pod vánočním stromkem si budeme povídat o svých přáních. Blok bude vrcholit vánoční besídkou pro rodiče a návštěvou Ježíška, který nám do školky přinese nové hračky a stavebnice. V povánočním čase oslavíme svátek Tří králů a seznámíme se při té příležitosti s vesmírem.

Časový plán: prosinec 3 – 4 týdny

Vzdělávací cíle:

- osvojování si poznatků a dovedností důležitých k podpoře bezpečí, osobní pohody a pohody prostředí
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních), kultivovaného projevu
- rozvoj zájmu o další formy sdělení (výtvarné, pohybové, hudební, dramatické)
- osvojení si některých poznatků, které předcházejí čtení i psaní
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopností a dovedností umožňující vyjádřit pocity, získané dojmy a prožitky
- posilování prosociálního chování a pravidel chování ve vztahu k ostatním lidem
- seznamování se světem lidí a kulturních tradic
- osvojování si základních poznatků o prostředí, ve kterém žijeme
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- vytváření povědomí o přírodním a kulturním prostředí, jeho rozmanitosti a neustálých proměnách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, lidmi, společností a planetou Zemí
- základní kameny cizího jazyka - výslovnost

Očekávané výstupy:

- zvládá základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci



- koordinuje polohy a pohyby těla, sladí pohyb s rytmem a hudbou
- vyjadřuje samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity a úsudky ve vhodně zformovaných větách
- porozumí slyšenému - zachytí hlavní myšlenku příběhu, sleduje děj, převypráví
- naučí se zpaměti krátké texty - reprodukuje říkanky, písničky a zvládá jednoduchou dramatickou úlohu
- ptá se na slova, kterým nerozumí, umí je aktivně používat
- pozná a pojmenuje většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřuje svou představivost a fantazii ve tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim
- vyhledává samostatně v encyklopediích a knihách, zvládá základní práci s programy pro nejmenší na PC
- dokáže si uvědomit příjemné i nepříjemné citové prožitky, rozlišuje citové projevy v rodinném prostředí i prostředí mimo domov
- dokáže vlastním způsobem projevovat, co cítí, ovládá své chování i afektivní projevy
- zachycuje a vyjadřuje své prožitky - slovně, výtvarně, pohybově, formou dramatické improvizace
- těší se z hezkých a příjemných zážitků
- uplatňuje vstřícné chování ve vztahu k druhému - umí obdarovat, podělit se, řešit konflikt dohodou, vnímá, co si druhý přeje či potřebuje
- vnímá kulturní a umělecké podněty
- má povědomí o širším kulturním, přírodním a společenském prostředí, pozorně poslouchá nebo sleduje literární, dramatické nebo hudební představení a hodnotí své zážitky
- vyjadřuje se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností vokálních i instrumentálních
- uvědomuje si nebezpečí, se kterými se může ve svém okolí setkat
- vnímá, že svět je rozmanitý a má svůj řád, má elementární poznatky o planetě Zemi a vesmíru

### Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- manipulační činnosti a jednoduché pracovní úkony s předměty, nástroji, náčiním, materiály, pomůckami
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace – vyprávění zážitků
- přednes, recitace, zpěv
- spontánní hra, volná hra s materiály a předměty
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové)
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinách
- společná, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhého
- aktivity přibližující dětem kulturní tradice a umožňující jim poznat rozmanitost

## **6.4 Integrovaný blok - „Já a můj svět“**

### Charakteristika IB:

V tomto období se seznámíme s charakteristickými znaky zimy, budeme pozorovat zvířata a ptáky v přírodě. Nabídneme dětem aktivity vycházející z těchto poznatků. Spousta sněhu děti láká k prožití zimních radovánek jako je bobování, stavba sněhuláka a koulování se s kamarády. Nebudeme smutní ani v případě nepřízně počasí a spravíme si náladu pohádkami. Prozkoumáme společně lidské tělo, seznámíme se s ochranou svého zdraví prostřednictvím zdravého životního stylu. Oslavíme společně Masopust a s nejstaršími dětmi se budeme těšit a připravovat na zápis do ZŠ.

Časový plán: leden – únor 5 – 6 týdnů

### Vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, uvědomění si vlastního těla
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- podporování a rozvoj zájmu o učení
- rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

- osvojování si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci
- rozvoj a kultivace mravního vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj záměrného řízení svého chování a ovlivňování vlastní situace
- vytváření prosociálních postojů
- vytváření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytváření aktivních postojů ke světu, k životu, ke kultuře a umění
- vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem a živou i neživou přírodou
- osvojení si poznatků a dovedností k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a ochraně před nebezpečnými vlivy
- jazykové chvílky během různých činností – při jídle, při hře, na procházce

Očekávané výstupy:

- pojmenovává části lidského těla a některé orgány, zná jejich funkce, má povědomí o těle a jeho vývoji
- zachovává správné držení těla, vědomě napodobí jednoduchý pohyb podle vzoru
- zná základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem
- rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí
- neohrožuje zdraví a bezpečí své i druhých, v případě potřeby ví, kde má hledat pomoc
- dokáže říci, co je důležité v péči o vlastní zdraví (čistota, pohyb, výživa...)
- aktivně vyhledává informace, postupuje podle instrukcí a pokynů, ale také samostatně řeší problémy
- zaměřuje se na podstatné znaky a vlastnosti předmětů, charakteristické rysy a vzájemné souvislosti
- vnímá, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívá zkušenosti k učení
- chápe základní matematické pojmy, pozná některá písmena a číslice
- sleduje očima zleva doprava
- pozná napsané své jméno

- projevuje zájem o knížky, soustředěně poslouchá četbu, hudbu, sleduje divadlo, film
- respektuje předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímá zdůvodněné povinnosti
- uvědomuje si své silné i slabé stránky, dokáže přijmout ocenění i případný neúspěch
- ovládá své city a přizpůsobuje jim své chování
- vyjadřuje své prožitky (slovně, výtvarně, pohybově, dramatickou improvizací)
- vnímá kulturní podněty, dokáže poslouchat a sledovat literární, dramatické nebo hudební představení
- chová se prosociálně (respektuje potřeby druhých, brání se projevům násilí, ubližování, dokáže nabídnout pomoc...)
- chápe základní pravidla správného chování mezi lidmi (uvědomuje si svá práva a respektuje práva druhých)
- uvědomuje si, že jsou lidé, kteří nerespektují pravidla správného chování a mohou ohrožovat bezpečí jeho i druhých, brání se podle svých možností
- chápe svou roli v MŠ, v rodině a chová se podle této skutečnosti
- chápe, že způsob jakým se chová samo, nebo lidé v jeho okolí, ovlivňuje jeho zdraví, bezpečí i životní prostředí
- má osvojeny elementární poznatky o okolním prostředí, které využívá pro další učení

#### Vzdělávací nabídka:

- sociální, interaktivní a smyslové hry
- cvičení postřehu vnímání, zrakové a sluchové paměti
- práce s encyklopediemi
- pohybové hry, pohybové chvílky, rozcvičky motivované tématem
- otužování dětí pobytem na čerstvém vzduchu a zimními sportovními aktivitami
- vyprávění, četba příběhů a pohádek s etickým obsahem a ponaučením
- kognitivní otázky „Co by se stalo kdyby...“
- práce s pracovními listy, řešení labyrintů
- činnosti zaměřené na práci s čísly, písmeny, značkami, symboly
- dramatické činnosti, hraní rolí, hry založené na aktivitě, prožitku a zkušenosti

- pozorování při pobytu venku
- péče o ptáky – krmítko na školní zahradě
- počítání, třídění, řazení, rozlišování geometrických tvarů
- diskusní a komunitní kruh – povídání, sdílení, naslouchání
- zpěv, hudební, rytmické a hudebně pohybové hry a činnosti
- návštěva divadelního představení, poslech hudebních skladeb, poslech mluvené pohádky
- tvořivé aktivity výtvarné, pracovní, pohybové, dramatické
- společná výzdoba MŠ, výroba masek, oslava Masopustu

## 6.5 Integrovaný blok - „Voláme sluníčko“

### Charakteristika IB:

S příchodem jara pozorujeme probouzející se přírodu. Budeme poznávat první jarní kytičky, čarovat s jarním proutím, pozorovat návrat stěhovavých ptáků a seznámíme se s mláďaty různých druhů zvířat. Seznámíme se tak s typickými znaky jara, kterých si budeme všimnout v přírodě. Umožníme dětem změny v přírodě si zažít prostřednictvím prožitkového učení. Připomeneme si tradice a zvyky velikonočních svátků. Příprava na Velikonoce vyvrcholí velikonoční dílničkou ve spolupráci s rodiči.

Časový plán: únor – březen – duben

7 – 9 týdnů

### Vzdělávací cíle:

- rozvoj povědomí o přirozených změnách probíhajících v přírodě mezi jarem a zimou
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné i hrubé motoriky, rozvoj pohybového aparátu a pohybových funkcí
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání
- rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj kulturně estetického vnímání, citění a prožívání
- podporování kulturních tradic a zvyků
- rozvoj schopnosti umět získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností
- rozvoj schopnosti aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- tematické zařazování slovní zásoby, budování dobré výslovnosti cizího jazyka

Očekávané výstupy:

- dokáže rozlišit znaky jara a zimy
- zvládá základní pohybové dovednosti, běžné způsoby pohybu v přírodním prostředí
- koordinuje lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladí pohyb s rytmem, hudbou, zpěvem
- ovládá koordinaci ruky a oka, zvládá jemnou motoriku
- užívá k poznávání jarní přírody všechny smysly
- zaměří pozornost, postřehuje změny, všímá si, učí se podle pokynů a instrukcí
- vnímá estetické podněty ve svém okolí, těší se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- je k přírodě citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem, přírodu chrání jemu dostupnými prostředky
- rozlišuje charakteristické znaky zvířat
- dokáže zachytit a vyjádřit své prožitky ve výtvarných, pracovních, hudebních a pohybových činnostech
- rozumí běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- bez zábran komunikuje, spolupracuje, navazuje dětská přátelství, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná
- rozumí kulturním tradicím, zvykům, dokáže přijmout tradici oslav
- aktivně zvládá běžné proměny prostředí, spoluvytváří prostředí pohody
- dodržuje pravidla her a jiných činností, jedná spravedlivě, hraje fér
- orientuje se v přírodním prostředí, všímá si změn a dění v okolí MŠ
- zvládá běžné činnosti a jednoduché praktické situace

- přizpůsobuje se běžně proměnlivým okolnostem

#### Vzdělávací nabídka:

- pozorování přírody
- praktické činnosti s přírodními materiály
- ekologické hry a aktivity, experimenty
- manipulační činnosti s různým materiálem, pomůckami, nástroji
- psychomotorické hry
- pohybové hry, pohybové chvílky, rozcvičky, delší procházky do přírody
- činnosti výtvarné, hudební, dramatické, slovesné
- práce s literárními texty, obrázky, encyklopediemi
- kladení otázek a hledání odpovědí
- vyprávění, diskusní a komunitní kruh, zkoumání a objevování
- prosociální hry, práce ve dvojicích, skupinách, kolektivní činnosti
- povídání, sdílení prožitků, naslouchání druhému

### **6.6 Integrovaný blok - „Naše krásná země“**

#### Charakteristika IB:

Začátek května tradičně patří svátku maminek. Tímto tématem se nám otevře široká oblast poznávání domova v užších i širších souvislostech. Budeme si povídat o vlastní rodině a podporovat tak svoji identitu. Na výletě do přírodovědné stanice v Horažďovicích (nebo na výletě za poznáním života zvířat dle vlastní volby a místních podmínek) a na výletě do města poznáme rozdíly života ve městě a na vesnici. Společně budeme odhalovat další bohatství lesa i tajemství louky, která je domovem hmyzu a drobných živočichů. Blok uzavřeme tématem „Kudy běží voda“.

Časový plán : duben – květen

5 – 6 týdnů

#### Vzdělávací cíle:

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- osvojování si přiměřených praktických dovedností
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní
- rozvoj smyslového vnímání, paměti, pozornosti
- posilování přirozených poznávacích citů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení
- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě i k ostatním lidem, vytváření citových vztahů, jejich rozvoj a plné prožívání
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování ochrany osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o existenci cizích zemí, ostatních národností, kultur a jejich poznávání
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně
- vytváření pozitivního vztahu k domovu v širším slova smyslu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách a vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti s okolním světem
- v cizím jazyce přecházet z jednoho tématu na druhé, osvojovat si cizí jazyk, budovat velmi dobrou výslovnost, jednoduché říkanky, písničky

#### Očekávané výstupy:

- chová se přiměřeně a bezpečně, brání se projevům násilí, chrání bezpečí své i druhých  
ví, kde má hledat pomoc v případě potřeby
- zvládá jednoduché pracovní úkony a obsluhu, sebeobsluhu
- zachází s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji
- správně vyslovuje, ovládá dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenuje většinu toho, čím je obklopeno
- vede rozhovor, formuluje otázky, odpovídá, popíše situaci
- sluchově rozlišuje začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech



- chápe slovní vtip a humor, utvoří jednoduchý rým
- pozná a vymyslí jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- rozlišuje některé obrazné symboly, rozumí jejich významu a komunikativní funkci
- soustředí se na činnost, dokončuje ji, udrží pozornost i při méně zajímavých činnostech
- vědomě užívá všech smyslů, záměrně si pamatuje a vybavuje
- chápe základní prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientuje se v prostoru i v rovině, částečně se orientuje v čase
- chápe elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívá
- hledá nová řešení nebo alternativní k běžným
- uvědomuje si svou jedinečnost, samostatnost a potřebnost pro ostatní
- zaujímá vlastní názory, postoje a vyjadřuje je, rozhoduje o svých činnostech
- ovládá své city a chování v situacích, které se opakují a kterým rozumí
- dokáže odmítnout zakázané, nedovolené činnosti
- rozlišuje citové projevy v důvěrném a cizím prostředí
- chápe, že každý člověk je jiný a že všichni lidé mají stejná práva a hodnotu
- chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a lidmi, v případě potřeby požádá druhého o pomoc
- ví, že existují jiné země, kde lidé vypadají jinak, mluví jiným jazykem, mají jinou kulturu
- chová se zdvořile, přistupuje k druhým lidem bez předsudků, s úctou k jejich osobě
- zachází šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.
- dokáže odmítnout společensky nežádoucí chování, brání se před ním podle svých možností
- má základní poznatky o své zemi, o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí
- má poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur, vnímá, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý

- má povědomí o významu životního prostředí pro člověka

#### Vzdělávací nabídka:

- vyprávění, četba, rozhovory, modelové situace
- manipulační činnosti, praktické používání pomůcek, nástrojů, náčiní, hraček, konstruktivních stavebnic
- pracovní listy, smyslové hry, záměrné pozorování
- tvořivé činnosti výtvarné, pracovní, dramatické
- samostatný úklid hraček, sebeobslužné činnosti při oblékání, stolování, osobní hygieně
- samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů
- práce s obrázky, encyklopediemi, atlasy
- prosociální činnosti a hry
- literární činnosti, hudební a hudebně pohybové
- procházky do blízkého i vzdálenějšího okolí
- výlety
- pozorování přírodního okolí i kulturních památek

### **6.7 Integrovaný blok - „Tajemství lesních skřítků, víly Amálky a vodníka Česílka“**

#### Charakteristika IB:

Den dětí oslavíme pohybem při soutěžích organizovaných ve spolupráci s dětmi ze základní školy. Vyhraje všichni, protože si náš den pěkně užijeme. Příroda, počasí, slunce, bouřka, popřípadě zvířata a rostliny v okolí rybníka se stanou předmětem různých pohybových, výtvarných, pracovních či hudebních činností. Řada aktivit se bude odehrávat venku, zahrada nabídne činnosti spojené s pohybem, hrou na pískovišti a experimentováním. Poslech zvuků v přírodě, hry na badatele a ochranáře, vnímání změn počasí, přinese celkový environmentální rozvoj dětí. Budeme „cestovat“ po planetě Zemi, která je naším společným domovem. Zopakujeme si vše, co jsme se v MŠ naučili a co se nám líbilo, rozloučíme se s předškoláky a potom huráááá na prázdniny.

Časový plán: červen – červenec      5 – 6 týdnů

### Vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a dovedností, ovládnání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvíjení věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj psychické i fyzické zdatnosti
- vytváření pozitivního vztahu k učení a intelektuálním činnostem
- vytváření základů pro práci s informacemi
- posilování radosti z objevování
- získávání citové samostatnosti, sebedůvěry a osobní spokojenosti
- rozvoj kooperativních, interaktivních a komunikativních dovedností
- vytváření aktivních postojů ke světu a k životu a rozvoj dovedností tyto postoje vyjadřovat
- rozvoj úcty k životu ve všech formách
- osvojení si poznatků a dovedností o spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí, o ochraně před nebezpečnými vlivy
- v cizím jazyce přecházet z jednoho tématu na druhé, osvojovat si cizí jazyk, budovat velmi dobrou výslovnost, jednoduché říkanky, písničky

### Očekávané výstupy:

- zvládá sebeobsluhu (hygiena, stolování, oblékání, úklid...)
- zvládá základní pohybové dovednosti, prostorovou orientaci, pohyb v různém prostředí, koordinaci lokomoce
- ovládá dechové svalstvo, sladí pohyb se zpěvem
- zvládá manipulační činnosti s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním, výtvarnými a pracovními pomůckami, materiály
- záměrně se soustředí na činnost, udrží pozornost
- zajímá se o nové věci a prožívá radost ze zvládnutého a poznaného, využívá zkušenosti k učení, dokáže zorganizovat hru
- vyjadřuje svou představivost a fantazii

- uvědomuje si svou samostatnost, zaujímá vlastní názory, postoje a vyjadřuje je
- uvědomuje si své možnosti i limity, hodnotí své osobní pokroky, přijímá ocenění i případný neúspěch
- bez zábrán komunikuje s ostatními, odmítne jemu nepříjemnou komunikaci
- spolupracuje s ostatními, dodržuje dohodnutá pravidla chování i pravidla her
- vnímá a respektuje potřeby druhého
- zachycuje skutečnosti ze svého okolí, reaguje na ně podle vlastních úvah a představ
- pomáhá v péči o okolní životní prostředí
- vnímá živou i neživou přírodu okolo sebe, chrání ji
- rozlišuje aktivity, které podporují zdravé okolní prostředí a které je poškozují, všímá si nepořádků a škod, upozorní na ně
- uvědomuje si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, má povědomí o tom, jak se aktivně bránit, kde hledat pomoc, chová se přiměřeně a bezpečně

#### Vzdělávací nabídka:

- sebeobslužné činnosti – hygiena, stolování, oblékání, úklid hraček
- pohybové hry, chvilky
- manipulace s předměty, stavebnicemi, nástroji, pomůckami
- záměrné pozorování okolního světa
- práce s pracovními listy, řešení problémů
- hry výtvarné, konstruktivní, hudební, dramatické aktivity
- diskusní a komunitní kruh
- volná hra, společné a společenské hry
- aktivity dle volby dětí
- opakování aktivit osvojených v průběhu roku
- péče o školní zahradu, udržování pořádku, úklidové práce
- společná oslava MDD

## **7 EVALUAČNÍ SYSTÉM**

Evaluační činnosti jsou procesem průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek mateřské školy, které nám poskytují zpětnou vazbu o fungování ŠVP, kvalitě vzdělávací práce, ale také podněty pro další rozvoj naší školy. Jde o systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých se tento proces uskutečňuje.

### **Oblasti evaluační činnosti**

**Na úrovni Školního vzdělávacího programu je evaluace zaměřena na následující oblasti:**

- Naplňování cílů a záměrů ŠVP
- Kvalita podmínek vzdělávání
- Kvalita vzdělávacího procesu
- Společné aktivity v MŠ

**Na úrovni Třídního vzdělávacího programu je evaluace zaměřena na následující oblasti:**

- Hodnocení realizace integrovaných bloků
- Hodnocení třídy dětí – skupiny (včetně analýzy aktuálních podmínek vzdělávání)
- Hodnocení individuálního rozvoje a učebních pokroků jednotlivých dětí
- Hodnocení sebe sama (sebereflexe)
- Evaluace s dětmi

### **7.1 Plán evaluace**

#### **7.1.1 Naplňování cílů a záměrů ŠVP, kvalita a aktuálnost ŠVP**

Metody, techniky: diskuse, analýza dokumentů školy a třídy,  
analýza hodnocení jednotlivých IB

Časový plán: červen – pedagogická rada

Odpovědnost: učitelky, vedoucí učitelka, ředitelka školy

Provedení záznamu: zápis z porady, výroční zpráva, vlastní hodnocení školy  
(vzdělávací obsah)

Kritéria pro hodnocení: viz příloha č. 3, viz příloha č. 4

### **7.1.2 Kvalita podmínek vzdělávání**

Metody, techniky:	pozorování, kontrola, zpětná vazba, diskuse, analýza podmínek vzdělávání, dotazník pro rodiče
Časový plán:	září, leden, červen – analýza vstupní, průběžná, závěrečná, dotazník pro rodiče - leden
Odpovědnost:	učitelky, ředitelka školy
Provedení záznamu:	součást hodnocení třídy – aktuální podmínky vzdělávání
Kritéria pro hodnocení:	viz kritéria uvedená v ŠVP a příloha č. 6

- Věcné podmínky
- Životospráva
- Psychosociální podmínky
- Organizační zajištění chodu
- Řízení MŠ
- Personální a pedagogické zajištění
- Spoluúčast rodičů

### **7.1.3 Kvalita vzdělávacího procesu**

Metody, techniky:	hospitace
Časový plán:	dle plánu hospitací
Odpovědnost:	ředitelka školy, vedoucí učitelka MŠ
Provedení záznamu:	zápis z hospitace
Kritéria pro hodnocení:	viz kritéria v plánu hospitací

### **7.1.4 Společné mimořádné aktivity v MŠ**

Metody, techniky:	diskuse
Časový plán:	po realizaci akce
Odpovědnost:	ředitelka, vedoucí učitelka, učitelky
Provedení záznamu:	zápis z porady

Kritéria pro hodnocení:

- Byla aktivita pro děti přínosem?
- Byla zvládnuta organizace?
- Zařadíme aktivitu i příště?
- Provedeme nějaké úpravy, změny?

#### **7.1.5 Hodnocení realizace integrovaných bloků**

Metody, techniky:	analýza vlastní práce, pozorování, rozhovor, práce s rámcovými cíli, diskuse, zpětná vazba
Časový plán:	po ukončení IB
Odpovědnost:	učitelky
Provedení záznamu:	strukturovaný zápis v TVP
Kritéria pro hodnocení:	viz příloha č. 5

#### **7.1.6 Hodnocení třídy dětí – skupiny**

Metody, techniky:	pozorování, zpětná vazba, diskuse, dokumentace o dětech
Časový plán:	září, leden, červen
Odpovědnost:	učitelky
Provedení záznamu:	vstupní, průběžná, závěrečná analýza – součást TVP
Kritéria pro hodnocení:	charakteristika třídy – složení dětí, integrace, vztahy, aktuální podmínky vzdělávání, volba metod a forem práce, práce s pravidly třídy, na co se zaměříme v jednotlivých oblastech vzdělávání

#### **7.1.7 Hodnocení individuálního rozvoje a učebních pokroků jednotlivých dětí**

Metody, techniky:	náhodné i cílené pozorování, analýza produktů dítěte, dokumentace o dětech, dětské portfolio, individuální plán
Časový plán:	pravidelně 3* ročně (říjen, leden, červen) a nepravidelně v případě potřeby záznamu (při nerovnoměrnosti se vracíme častěji)
Odpovědnost:	učitelky

Provedení záznamu: záznamový arch, individuální plán

Kritéria pro hodnocení: viz příloha č. 7 a č. 8

### **7.1.8 Hodnocení sebe sama (sebereflexe)**

Metody, techniky: sebereflexe, individuální rozhovor

Časový plán: leden, červen

Odpovědnost: ředitelka školy, učitelky

Provedení záznamu: osobní profesní portfolio učitelky, zápis z rozhovoru

Kritéria pro hodnocení: materiál pro Standard učitele: hodnotící nástroje („[www.cestakekvalite.cz](http://www.cestakekvalite.cz))

### **7.1.9 Evaluace s dětmi**

Metody, techniky: komunitní kruh, rozhovor, diskuse, vyprávění, kresba, malba, neverbální vyjádření (gesta, mimika), projevy libosti x nelibosti (zatleskání), prohlížení fotografií, řízený rozhovor s dětmi v posledním ročníku MŠ

Časový plán: dle potřeby, řízený rozhovor s předškoláky - 1 x ročně, červen

Odpovědnost: třídní učitelky

Provedení záznamu: zápis odpovědí dětí, prezentace rodičům

### **7.2.10 Další hodnotící aktivity dle aktuálních potřeb v průběhu školního roku.**



## **8 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI**

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

### **8.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními**

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte.

Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí mateřské školy. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory (**PLPP**) a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (**IVP**). PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spoluprací s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují učitelky s dalšími odborníky, využívají služby školských poradenských zařízení.

### **8.2 Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními**

#### **8.2.1 Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami**

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření.

### **8.2.2 Forma vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními a rodiči.

### **8.2.3 Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory (PLPP)**

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dětí informují učitelky ředitelku školy, výchovnou poradkyni.
- Ředitelka školy stanoví učitelku, která je zodpovědná za vytvoření plánu pedagogické podpory dítěte (PLPP) ve spolupráci s ostatními učitelkami. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou ředitelky školy, výchovné poradkyně. Na tvorbě PLPP se podílejí všechny učitelky.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola dítě (přiměřeně věku), zákonného zástupce dítěte, všechny učitelky a další pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně učitelka ve spolupráci s ostatními pracovníky průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitelka za metodické podpory výchovné poradkyně plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory učitelky ve spolupráci s ředitelkou školy a výchovnou poradkyní vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, učitelka či ředitelka školy doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb dítěte.

### **8.2.4 Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)**

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory dítěte nejsou dostačující, učitelka či ředitelka školy doporučí zákonnému zástupci dítěte návštěvu školského poradenského zařízení.

- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitelka školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci jsou odpovědné učitelky, ředitelka školy a výchovná poradkyně. IVP vytváří učitelka určená ředitelkou školy ve spolupráci všech učitelek MŠ, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením ředitelka školy případně výchovná poradkyně. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, dítě (umožňuje-li to jeho věk) a zákonný zástupce dítěte.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření učitelka ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitelka za metodické podpory ředitelky školy a výchovné poradkyně individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb dítěte.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce dítěte vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

### **8.2.5 Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP**

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah, tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se dětí s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je

možné přizpůsobit i výběr toho, co se bude dítě vzdělávat. Volí se obsah vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem dítěte.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické práce v mateřské škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

### **8.3 Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními**

#### **8.3.1 Specifikace provádění podpůrných opatření**

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

##### Metody výuky (pedagogické postupy)

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých dětí,
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby dítěti,
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
- respektování pracovního tempa dětí a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů,
- podpora poznávacích procesů dítěte (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti),
- respektování míry nadání dítěte a jeho specifika,
- orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s obrazem,
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,
- individualizace vzdělávání (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování

pracovních specifik dítěte, stylů učení, doplňující vedení dítěte nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby dítě mohlo prožívat úspěch, opakované vrácení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.),

- respektování pracovního tempa dítěte, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů,
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti dítěte a podmínky, které má dítě k jejich plnění,
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí dítěte a prostředí, ze kterých dítě přichází do školy,
- intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí dítěte.

### Organizace výuky

- střídání forem a činností během vzdělávání,
- u mladších dětí využívání skupinové vzdělávání,
- postupný přechod k systému kooperativního vzdělávání,
- v případě doporučení může být pro dítě vložena do vzdělávání relaxační chvíle, krátká přestávka,
- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám dítěte,
- nabídka různých aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů dítěte,
- organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně exkurzí a výletů.

### Hodnocení dítěte

- využívání různých forem hodnocení dítěte,
- hodnocení vychází ze zjištěných specifik dítěte (např. neznalost vyučovacího jazyka),
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru problému dítěte, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí dítěte,
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti dítěte, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání,
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po dítěti, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnotící kritéria,

- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního vzdělávání dítěte, je pro něj informativní a korektivní,
- celkové hodnocení dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení dítěte, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání.

### **8.3.2 Zásady práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami**

- seznámíme všechny pedagogy, pracovníky, ale i děti, s daným postižením dítěte,
- respektujeme zvláštnosti a možnosti dítěte,
- poskytujeme podmínky pro vzdělávání dítěte odpovídající jeho individuálním potřebám ( věcné prostředí, životospráva, psychosociální klima, organizace vzdělávání, personální a pedagogické obsazení, spolupráce mateřské školy s rodinou)
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení dítěte,
- uplatňujeme princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, určujeme vhodný obsah, formu i metodu vzdělávání;
- utvoříme optimální pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- nabídneme možnosti kompenzace jinými činnostmi, kde dítě může být úspěšné,
- vedeme dítě k osvojování specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení,
- klademe si reálné cíle, v případě možnosti postupně zvyšujeme nároky,
- podporujeme snahu, pochvalu při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnáváme s ostatními,
- navozujeme příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- spolupracujeme s se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby vyhledáme spolupráci s odborníky mimo oblast školství,
- vyhledáváme činnosti, ve kterých může být dítě úspěšné,
- realizujeme stanovená podpůrná opatření
- dodržujeme časté přestávky, střídáme pracovní tempo,

- snížíme počet dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.
- vyžadujeme přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

### **8.3.3 Zapojení dalších osob a subjektů**

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, dítěte, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto dětem, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- ředitelka školy,
- vedoucí učitelka MŠ,
- výchovná poradkyně,
- učitelky,
- školní poradenské zařízení,
- odborníci mimo oblast školství.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami škola dále spolupracuje s PPP Klatovy a SPC Plzeň.

## **8.4 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka**

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřskou školu, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.



## **9 ZABEZPEČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ**

### **NADANÝCH**

Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

#### **9.1 Nadané a mimořádně nadané dítě**

Nadaným dítětem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadané dítě se považuje dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

#### **9.2 Forma vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných**

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory

Zjišťování mimořádného nadání dítěte provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadané děti mají upraven způsob vzdělávání tak, aby byly dostatečně motivovány k rozšiřování základního obsahu vzdělávání do hloubky především v těch oblastech, které reprezentují nadání dítěte.

#### **9.3 Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka**

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání dítěte informuje učitelka ostatní učitelky, ředitelku školy a výchovnou poradkyni.

- Učitelka, kterou po domluvě stanoví ředitelka školy, je zodpovědná za vytvoření plánu

pedagogické podpory dítěte. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou ředitelky školy, výchovné poradkyně a ostatních učitelek MŠ. Na tvorbě PLPP se účastní všechny učitelky. Stanoví ty oblasti, kde se projevuje nadání dítěte.

- S plánem pedagogické podpory seznámí škola dítě, zákonného zástupce dítěte, všechny učitelky dítěte a další pracovníky školy podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.

- Poskytování podpory učitelka ve spolupráci s ostatními průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovné poradkyně plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami dítěte. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory učitelka, ředitelka školy a výchovná poradkyně vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, učitelka, ředitelka školy či výchovná poradkyně doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb dítěte.

#### **9.4 Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu nadaného či mimořádně nadaného dítěte**

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory dítěte nejsou dostačující, učitelka, ředitelka školy či výchovná poradkyně doporučí zákonnému zástupci dítěte návštěvu školského poradenského zařízení.

- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení

- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu. Ředitelka školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.

- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědná učitelka stanovená ředitelkou školy. IVP vytváří učitelka ve spolupráci s ostatními učitelkami, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením ředitelka školy. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.

- S IVP jsou seznámeni všechny učitelky, ředitelka školy, dítě a zákonný zástupce dítěte.

- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.

- Poskytování podpůrných opatření učitelka ve spolupráci s ostatními učitelkami průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitelka za metodické podpory ředitelky školy či výchovné poradkyně individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb dítěte.
- Stejný postup platí, pokud zákonný zástupce dítěte vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy

## **9.5 Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP**

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah, tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

## **9.6 Specifikace práce s dětmi nadanými a mimořádně nadanými**

Jako podpůrná opatření pro žáky nadané a mimořádně nadané jsou v naší škole využívána doporučení školského poradenského zařízení zejména pro:

- metody výuky (pedagogické postupy)
- organizaci výuky
- hodnocení dítěte

## **9.7 Zásady práce s dětmi nadanými a mimořádně nadanými**

- seznámíme všechny pedagogy, pracovníky, ale i děti, s daným nadáním dítěte,
- respektujeme zvláštnosti a možnosti dítěte,
- poskytujeme podmínky pro vzdělávání dítěte odpovídající jeho individuálním potřebám,
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení dítěte,
- uplatňujeme princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, určujeme vhodný obsah, formu i metodu vzdělávání,
- utvoříme optimální pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- nabídneme možnosti kompenzace jinými činnostmi,
- klademe si reálné cíle a postupně zvyšujeme nároky,
- podporujeme snahu, pochvalu,
- navozujeme příjemné a soustředěné atmosféry při práci,

- spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby vyhledáme spolupráci s odborníky mimo oblast školství.

## **9.8 Zapojení dalších osob a subjektů**

Při práci se žáky nadanými a mimořádně nadanými je nutná spolupráce školy, dítěte, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto dětem, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- ředitelka školy,
- výchovná poradkyně,
- učitelky,
- školní poradenské zařízení,
- odborníci mimo oblast školství.

Při vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných škola dále spolupracuje s PPP Klatovy a SPC Plzeň.

## **10 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD 2 DO 3 LET**

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

### **10.1 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let**

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Pokud se v mateřské škole vzdělávají děti mladší tří let, je nutné zajistit kromě požadavků vymezených v kapitole 7 ještě další podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí. Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let jsou vyhovující, jestliže:

- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti
- Ve třídě s věkově homogenním uspořádáním pro dvouleté děti je použito více zavřených dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě s věkově heterogenním uspořádáním. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.

- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.
- V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Péče o děti od dvou do tří let musí být organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

## **11 PŘÍLOHY**

### **11.1 Příloha č. 1 – Nabídka témat, podtémat k integrovaným blokům, myšlenkové mapy integrovaných bloků, témat a podtémat**

#### **11.1.1 Nabídka témat, podtémat k integrovaným blokům**

(paní učitelka si volí témata a podtémata dle vlastního určení, v případě potřeby může využít tuto nabídku)

##### **1 KLUCI, HOLKY, JDEME DO ŠKOLKY (září)**

- **To jsem já, to jsi ty**
- **Naše školka školička, je krásná jak písnička**
- **Máme se rádi, chceme se přátelit**
- **Babí léto září**

##### **2 PODZIMNÍČEK A JEHO KRÁLOVSTVÍ (říjen, listopad)**

- **Šťastnou cestu vlaštovičky**
  - Ptáčku, jak zpíváš
  - Pták Ohnivák a liška Ryška
- **Co skrývá proutěný košík**
  - Pracujeme na zahrádce
  - Sklízíme brambory
  - Jdeme na houby
- **Hrajeme si s větrem**
  - Žabička rosnička
  - Strom ztrácí listy
  - Vyletěl si pyšný drak
- **Lidové zvyky**
  - To je zlaté posvícení

- **Veverka běhá po lese**
  - Přípravy zvířátek na zimu
  - Kam půjdou zvířátka spát

### 3 **KDYŽ NAPADNE BÍLÁ PEŘINA** (prosinec)

- **Barborka a Mikuláš**
- **Vánoční cinkání**
  - Adventní čas
  - Radujme se, veselme se
  - Čas svátků, her a pohádek
  - Tři králové

### 4 **JÁ A MŮJ SVĚT** (leden, únor)

- **Kam se ztratil sněhulák**
  - Cesta do krajiny věčného sněhu a ledu
  - Hraní s mrazem a meluzínou
  - Kam chodí zvířátka spát

- **Čistota půl zdraví**
  - Jak se cítím
  - Lidské tělo
  - Ubrousku, prostři se

- **Dělání, dělání, všechny smutky zahání**

- Hej, hej, je tu masek rej
- Šáteček od švadlenky

### 5 **VOLÁME SLUNÍČKO** (březen, duben)

- **Svlékáme si kabátky**



- První sněženka
- Jak se oblékáme
- Na zahradě na poli
- **Na tom našem dvoře**
- Jaro tůká na vrátka, narodí se zvířátka
- Co se klube z vajíček
- **Hody, hody doprovody**
- Co přinesla kropenatá slepička
- Já jsem malí koledníček
- **Kniha je můj kamarád**
- Babiččiny pohádky
- Jak plyne čas

## 6 NAŠE KRÁSNÁ ZEM

(březen, duben)

- **Místo, kde žijeme**
- Život na vesnici
- Poznáváme města
- Odpadky se na nás valí
- **Kdo nás má rád**
- Kdo je kdo
- Přejeme maminkám
- **Putování vesmírem**
- UFO a Martjánci
- Země je kulatá, místa je tu dost
- **ZOO aneb týden v Africe**
- Návštěva Dinoparku
- Kam chodí slunce spát

➤ Život v moři

• **Co létá, jezdí, pluje**

## 7 **TAJEMSTVÍ LESNÍCH SKŘÍTKŮ, VÍLY AMÁLKY A VODNÍKA ČESÍLKA** (červen, červenec)

• **Zakleté lesní království**

➤ Králové lesa

➤ Kdo bydlí v lese

• **Tančíme na louce**

➤ Na mravenčí pasece

• **Hopsání veverek**

➤ My se sportu nebojíme

➤ Děti se radují

• **Přátelé od vody**

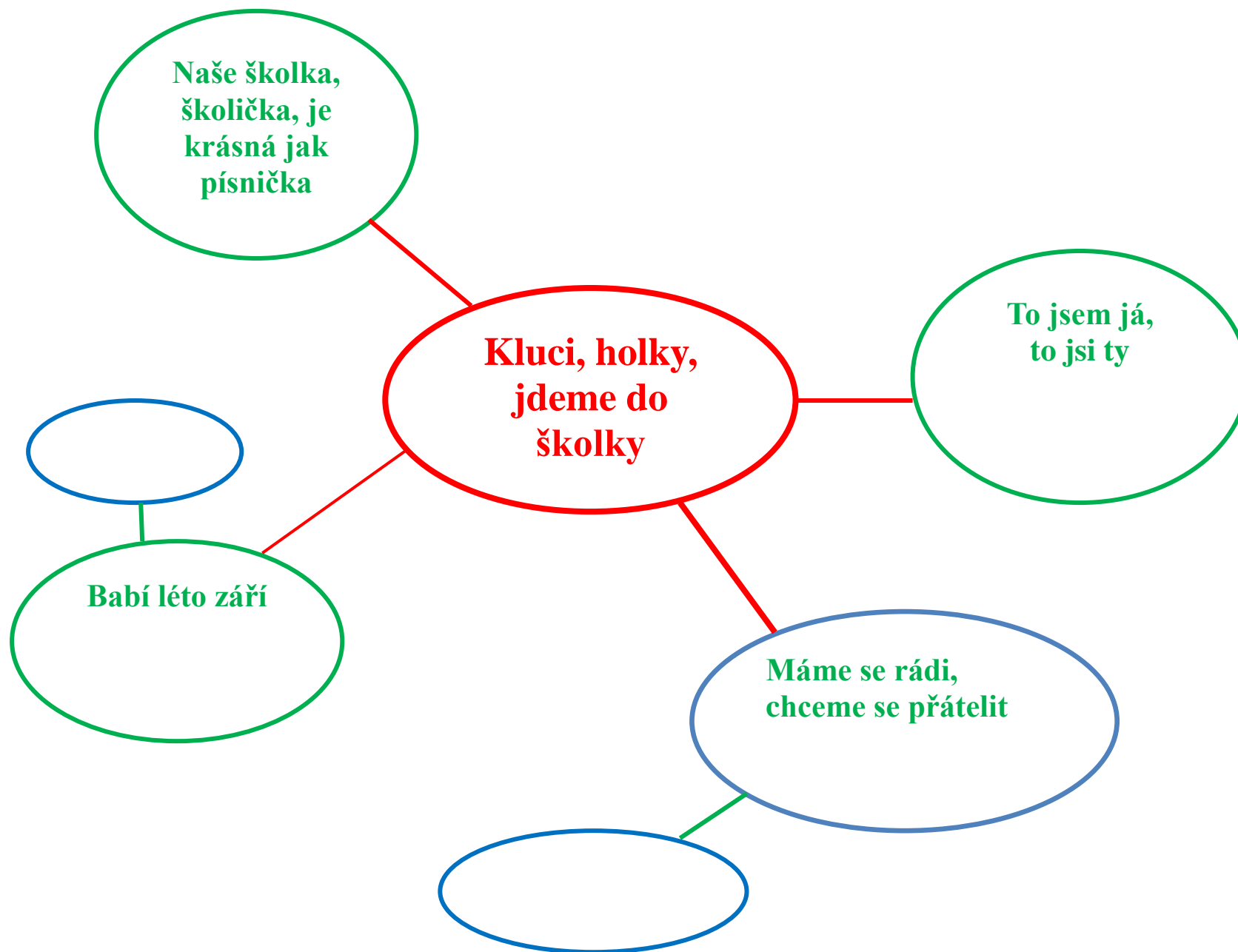
• **Voláme nashledanou**

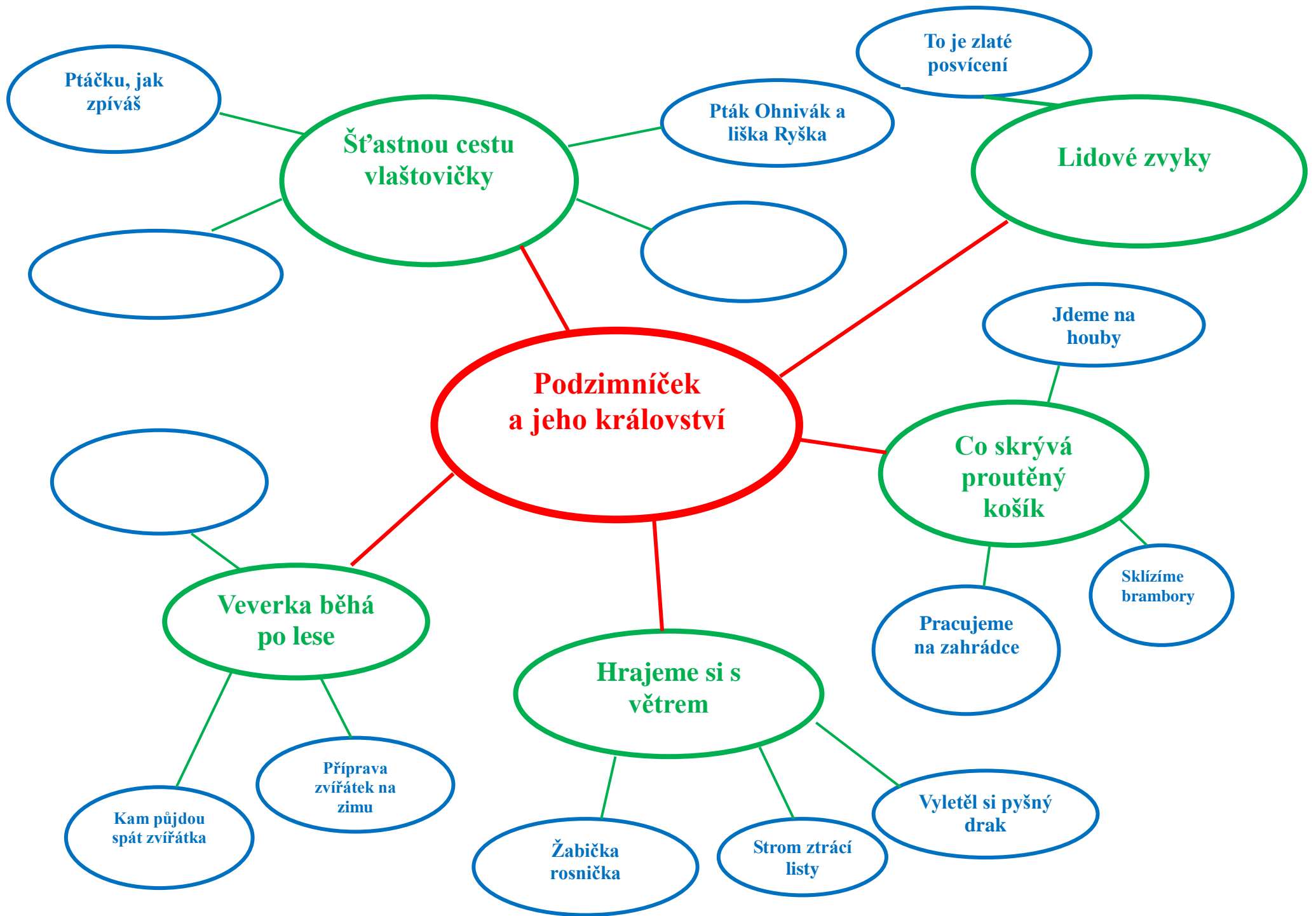
➤ Turistika není nuda

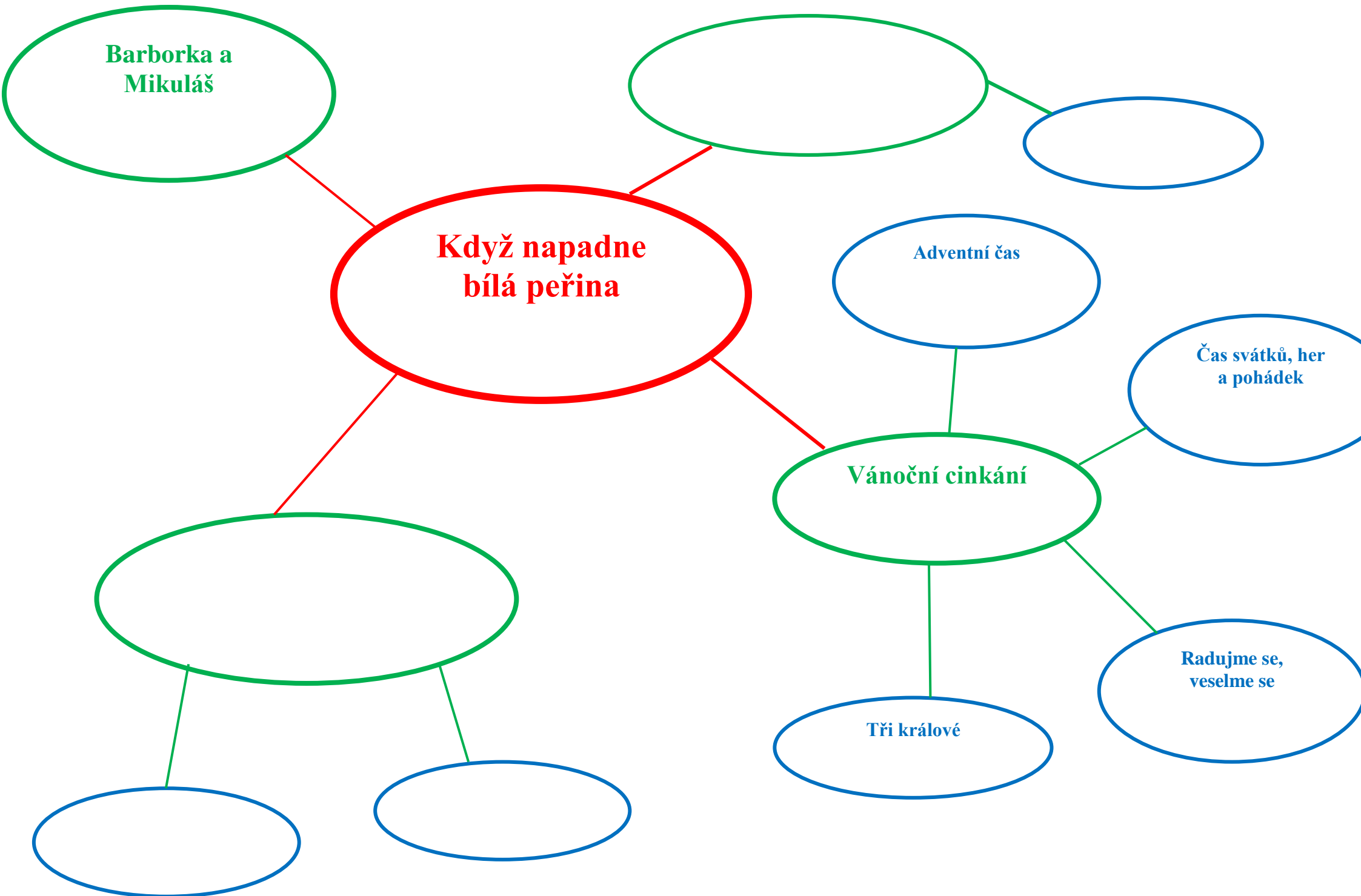
➤ Námořníci

➤ Loučení se školkou

### 11.1.2 Myšlenkové mapy integrovaných bloků, témat a podtémat







**Barborka a  
Mikuláš**

**Když napadne  
bílá peřina**

**Adventní čas**

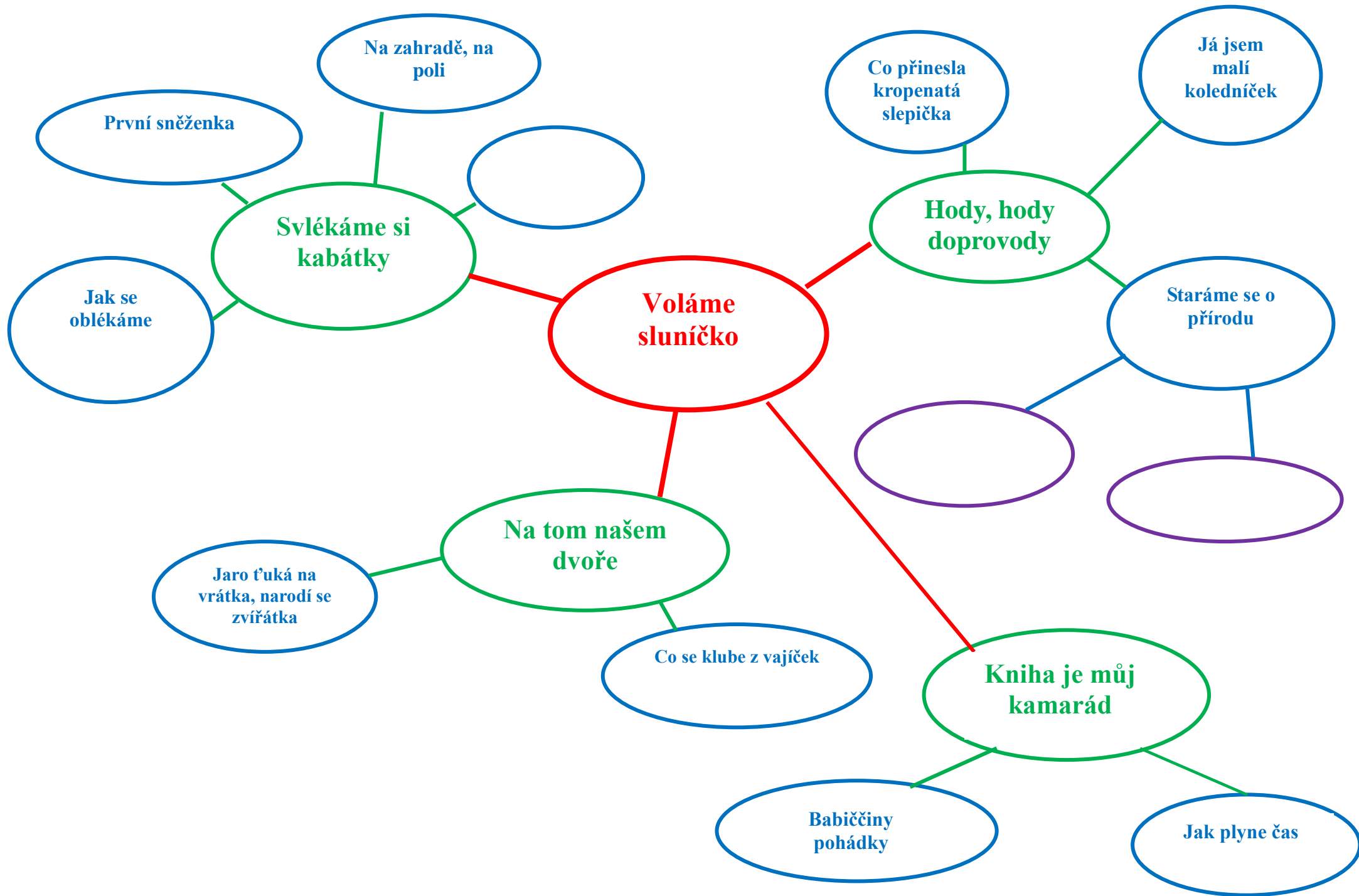
**Čas svátků, her  
a pohádek**

**Vánoční cinkání**

**Radujme se,  
veselme se**

**Tři králové**











## 11.2 Příloha č. 2 - Konkrétní vzdělávací nabídka činností

### KONKRÉTNÍ NABÍDKA ČINNOSTÍ – OBSAH

Integrovaný blok:

Téma:

Podtéma:

Plánované období:

Realizace:

**BÁSNĚ, ŘÍKADLA:**

**PÍSNĚ, HPH:**

**NÁMĚTOVÉ HRY:**

**DIDAKTICKÉ HRY:**

**PROSOCIÁLNÍ HRY:**

**POHÁDKY, PŘÍBĚHY:**

**JAZYKOVÁ CHVILKA:**

**POHYBOVÉ HRY:**

**ŘÍKADLA S POHYBEM:**

**ROZCVIČKA, POHYBOVÁ CHVILKA:**

**GRAFOMOTORIKA:**

**PRACOVNÍ LISTY:**

**KOMUNITNÍ, DISKUSNÍ KRUH:**

**VÝTVARNÉ A PRACOVNÍ ČINNOSTI:**

**EXPERIMENTY:**

**MANIPULAČNÍ ČINNOSTI:**

**LITERATURA:**

**POMŮCKY:**

**PLÁNOVANÉ AKCE:**

**OSTATNÍ:**

### **11.3 Příloha č. 3 – Kritéria pro hodnocení naplňování cílů a záměrů ŠVP**

**ŠVP obsahuje všechny požadované informace a je zpracován po formální stránce vyhovujícím způsobem:**

- je úplný, nechybí důležité okruhy informací, informace jsou vzájemně provázané, jednotlivé části jsou vyvážené
- je přehledný, má jasnou strukturu a obsah
- rozsah ŠVP je vyhovující, není příliš podrobný ani příliš obecný

**ŠVP zapadá do prostředí a odpovídá našim podmínkám:**

- má vlastní myšlenku, podává jasný a konkrétní obraz o naší škole, vystihuje její jedinečnost
- je stanovena jasná vize školy a směr jejího dalšího rozvoje
- vychází dostatečně z místních podmínek a prostředí - využívá možnosti, které nabízí lokalita i okolí školy, reaguje na potřeby rodičů, respektuje věkové a sociální složení dětí, respektuje prostorové podmínky školy a vybavení tříd apod.
- využívá toho, co kdo z nás nejlépe umí a profesionálně zvládá
- program činnosti naší školy není izolovaný od okolního života města a regionu
- je nastavena spolupráce s rodiči, se zřizovatelem a s dalšími partnery

**Vzdělávací obsah a jeho zpracování v ŠVP vyhovuje, jestliže:**

- v textu je uveden popis a vysvětlení, popř. zdůvodnění toho, proč a jak máme vzdělávací obsah uspořádat a jak s ním dále pracovat ve třídách
- vzdělávací obsah má jasnou koncepci, navazuje na vize školy, vytváří smysluplný a vnitřně propojený celek
- mezi školními a třídními tematickými bloky je logická vnitřní vazba
- školní tematické bloky můžeme přizpůsobovat různým podmínkám třídy
- témata jsou dětem blízká a vycházejí z přirozených podmínek prostředí,
- vzdělávací obsah je vyvážený, pokrývá všechny vzdělávací oblasti (v integrovaných blocích, v doplňkových programech)

### **ŠVP plní dobře svou funkci, zajišťuje patřičné fungování školy a kvalitu:**

- cíle a záměry odpovídají cílům a záměrům RVP PV
- ŠVP je flexibilní, počítá s vnitřní evaluační činností, počítá s dalším vývojem a je otevřen případným změnám
- jsou v něm definovány konkrétní zásady práce v naší škole a z nich vyplývající konkrétní požadavky a pravidla, jimiž se máme společně řídit
- pomáhá nám v každodenní pedagogické činnosti a v plánování, pracujeme s ním, je nám oporou
- poskytuje prostor pro pedagogickou kreativitu, respektuje specifika třídy a využívá odbornost učitelek
- vede pedagogický sbor k týmové spolupráci
- ŠVP je zveřejněn, seznamujeme s ním rodiče i další partnery
- jako učitelky mu rozumíme, ztotožňujeme se s ním, vyjadřuje naši představu, dokážeme obhájit jeho smysl

### **Hodnotící škála:**

1 – ano

2 – částečně

3 - ne

## 11.4 Příloha č. 4 - Kritéria pro hodnocení způsobu zpracování

### integrovaných bloků v ŠVP

- Zasahují integrované bloky všechny vzdělávací oblasti z RVP PV z hlediska cílů, očekávaných výstupů a vzdělávací nabídky?
- Jsou jednotlivá témata IB smysluplně propojena?
- Je obsah IB dětem srozumitelný, je pro ně užitečný a prakticky využitelný?
- Je obsah IB volen tak, aby vyhovoval věku dětí, jejich úrovni rozvoje a sociálním zkušenostem?
- Vychází obsah IB z aktuálních skutečností a přirozených potřeb dětí?
- Umožňují zvolené IB dětem chápat svět v přirozených logických vztazích a životních souvislostech?
- Poskytují IB učitelkám dostatek námětů pro práci a prostor pro vkládání aktuálních témat?
- Vychází TVP ze ŠVP a je průběžně prováděna evaluace jednotlivých IB tak, aby bylo možné inovovat vzdělávací obsah ŠVP dle potřeb edukace?

## 11.5 Příloha č. 5 - Kritéria pro hodnocení realizace integrovaného bloku

- Vychází téma IB ze ŠVP? Pokud ne, tak proč?
- Jsou jednotlivá témata IB volena vhodně? Navazují na sebe, prolínají se? Bylo zapotřebí je doplnit, spojit či rozšířit? Byla témata volena vhodně k aktuálně prožívaným situacím a konkrétním podmínkám?
- Odpovídal naplánovaný čas rozsahu IB?
- Je charakteristika IB rozpracována vhodně? Byla oporou? Potřebuje rozšířit či upravit?
- Jsou naplánované cíle IB zaměřeny na plnění rámcových cílů?
  - Co se děti učily?
  - S jakou hodnotou se setkaly?
  - Jaký měly prostor pro samostatnost a možnost vyjádřit svůj postoj, ovlivnit situaci ve které se nachází?
- Byly dílčí cíle ověřitelné prostřednictvím očekávaných výstupů?
- Vychází dílčí cíle z aktuálních vzdělávacích potřeb dětí?
- Podařilo se dosáhnout stanovených cílů ze všech oblastí vzdělávání? Které je potřeba zařadit opakovaně?
- Je vzdělávací nabídka v souladu se stanovenými cíli? Co je potřeba doplnit?
- Byly použité metody dostatečně pestré? Respektovaly věkové a individuální zvláštnosti dětí, jejich potřeby a zájmy? Podařilo se nám propojit činnosti pro všechny věkové skupiny?
- Odpovídala výzdoba prostředí IB? Podílely se na ní děti?
- Byly vhodně použity pomůcky, nářadí, náčiní, materiál? Co nám chybí?
- Podílely se děti na tvorbě tematických částí? Využili jsme vzniklých situací a možností improvizace?
- Které tematické části zaujaly děti nejvíce? Byla témata pro děti srozumitelná, užitečná a prakticky využitelná? Projevilo se probírané téma ve spontánní hře dětí? Jak děti reagovaly? (zaujetí, aktivita, tvořivost...)
- Zapojily se do činností všechny děti (aktivně, pasivně, individuální přístup)? Byly sledovány individuální pokroky dětí?

- Zapojili se do realizace IB rodiče? Máme na co navazovat? Na co se zaměříme příště? Co uděláme jinak? Co je potřeba zopakovat, nadále sledovat?

### **11.5.1 Manuál k „hodnocení integrovaného bloku“**

- Realizace dílčích vzdělávacích cílů: Které cíle se podařilo splnit?  
Které cíle se nepodařilo splnit? Z jakého důvodu?
- Použité hry a činnosti: Co se dětem líbilo, co děti zaujalo?  
Co se dětem nelíbilo, co děti nezaujalo?  
Proč daná činnost děti zaujala – nezaujala?  
Dostaly děti prostor pro samostatnost?
- Čeho se vyvarovat: Co příště uděláme (naplánujeme) jinak? Na co si dáme pozor?
- Co dělalo dětem problémy: Co budeme s dětmi nadále systematicky rozvíjet, procvičovat?  
V čem mají děti nedostatky?
- Doporučení pro další práci: Činnosti, o které dětijevily zájem a chtěla bych je zařadit v dalších aktivitách.  
Činnosti, které by bylo vhodné v dalších aktivitách zařadit.  
Jiná, další doporučení.
- Zajištění vazby na rodinu: Jak jsme spolupracovali s rodiči?  
Byla spolupráce s rodiči dostatečná?
- Změny v ŠVP: Doplnění, změny, přesunutí, rozšíření aktivit a činností.  
Další změny v ŠVP, které navrhuji.



## 11.6 Příloha č. 6 – Dotazník pro rodiče

### RODIČOVSKÝ DOTAZNÍK

#### Celkový obraz mateřské školy

Hodnocení :	Ano	Částečně	Méně
Celkové vybavení			
Pedagogická práce			
Informace rodičům			
Spolupráce s rodiči			
Atmosféra zařízení			
Denní program			
Svátky, oslavy, společné akce			
Provozní doba			
Úroveň stravování			
Úklid zařízení			
Zařízení zahrady MŠ			
Návštěvy kulturních představení a výlety			

Jak jste celkově spokojeni s nabídkou našeho zařízení?

.....

Vaše návrhy, náměty, připomínky:

.....

## 11.7 Příloha č. 7 - Záznamový arch o rozvoji a učení dítěte



### ZÁZNAMOVÝ ARCH O ROZVOJI A UČENÍ DÍTĚTE

Jméno dítěte:.....

Datum narození: .....

Začátek docházky: ..... školní rok: 20\_\_ / 20\_\_

Podpis paní učitelky:..... 20\_\_ / 20\_\_

Podpis paní učitelky:..... 20\_\_ / 20\_\_

Podpis paní učitelky:..... 20\_\_ / 20\_\_

Podpis paní učitelky:..... 20\_\_ / 20\_\_

Doba platnosti záznamového archu: od: 20\_\_ / 20\_\_ do: 20\_\_ / 20\_\_

## Sociální dovednosti

	<b>Sociální dovednosti</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Dokáže se odloučit od matky	3–4			
2	Projevuje zájem o ostatní děti	3–4			
3	Postupně se učí ovládat své chování a brát v úvahu ostatní děti	3–4			
4	Postupně chápe, v čem spočívá střídání, ale ne vždy je schopné a ochotné ho dodržet	3–4			
5	Začíná kooperovat s dětmi, respektovat je (učí se počkat, až na něj přijde řada, chápe, že je nutné se rozdělit...)	3–4			
6	Zvyká si říkat „děkuji, prosím, dobrý den, na shledanou...“ (zpočátku jako odezvu, po připomenutí, ještě neuzívá spontánně)	3–4			
7	Postupně se učí chápat a dodržovat pravidla chování a jednání (neubližovat si navzájem, umět navázat kontakt, poprosit, požádat...)	3–4			
8	Projevuje soucit, poskytuje útěchu (výrazem, gestem, slovně...)	3–4			
9	Poprosí o pomoc, když má problém	3–4			
10	V případě konfliktu se uchyluje spíše ke slovním než tělesným výpadům	3–4			
11	Rádo se kamarádí (případně uzavírá přátelství s jedním či dvěma dětmi)	4–5			
12	Vůči mladším dětem projevuje náklonnost, chová se ochranně	4–5			
13	Umí se vcítit do druhého, myslet na něj, podělit se, půjčit, dávat dárky...	4–5			
14	Vesmíš dodržuje základní pravidla slušného chování a zdvořilostní pravidla	4–5			
15	Domluví se s ostatními (umí vyjádřit svoje nápady, potřeby, požádat o něco, dokáže hájit svůj názor...)	4–5			
16	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině a vzájemně pomáhá	4–5			
17	Umí počkat, až na něj přijde řada	4–5			
18	Dokáže přijmout, že jiné dítě získá pozici, výhody, pozornost, kterou mělo ono samo před chvílí	4–5			
19	Správně reaguje na pokyny autority (na prosbu, požadavek, zákaz, je přístupnější argumentům dospělého...)	4–5			
20	Umí hodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování	4–5			

	v jednoduchých situacích				
21	Na veřejnosti se chová přiměřeně (v kině, v divadle, v obchodě, u lékaře...)	4–5			
22	Požádá o dovolení, aby si mohlo hrát s hračkou	4–5			
23	Vědomě projevuje zdvořilostní chování (pozdraví, přivítá se, rozloučí se, přeje dobrou chuť, dobré ráno, dobrou noc, odpovídá na otázky...)	5–6			
24	Začíná se rozvíjet smysl pro morálku (dokáže rozpoznat vhodné či nevhodné chování, projevuje ohleduplnost, čestnost, soucit...)	5–6			
25	Dokáže odmítnout nežádoucí chování (lež, nespravedlnost, ubližování, odolá navádění k něčemu nesprávnému, odmítne, co je mu nepříjemné...)	5–6			
26	Zná základní pravidla chování na ulici (přecházení, správné reagování na světelnou signalizaci...)	5–6			
27	Samostatněji plní i náročnější úkoly a zhodnotí výsledky (co jsem udělal dobře, co špatně, při různých činnostech projevuje samostatnost, rozhodnost, nebojácnost, vytrvalost, otevřenost...)	5–6			
28	Začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem (rozvíjí smysl pro povinnost, odpovědnost, dokončení započaté práce, pomoc druhým...)	5–6			
29	Udržuje pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách	5–6			
30	Trpělivě překonává překážky	5–6			
31	Zapojuje se mezi ostatní děti do her, při nichž je třeba rozhodovat, rozdělit role dodržovat určitá pravidla	5–6			

## Hrubá a jemná motorika, grafomotorika

	<b>Hrubá motorika</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Skok sounož	3			
2	Překročí nízkou překážku	3			
3	Chůze po schodech nahoru – střídá nohy	3			
4	Stoj se zavřenýma očima	3,5			
5	Přeskok přes čáru	3,5–4			
6	Chůze po schodech dolů – střídá nohy	4			
7	Přejde po čáře	4-5			
8	Stoj na špičkách se otevřenýma očima	4-5			
9	Poskoky na jedné noze	4-5			
10	Chůze po mírně zvýšené ploše	4-5			
11	Přejde přes kladinu	5			
12	Přeskočí snožmo nízkou překážku	6			

	<b>Jemná motorika</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
13	Manipulace s drobnými předměty (navlékání korálek, zasouvání kolíčků do otvorů...)	3–4			
14	Stříhání	4			
15	Otevírání dlaně postupně po jednom prstu	4			
16	Dotkne se bříškem každého prstu na ruce bříška palce	5			
17	Další činnosti:				

	<b>Hmatové vnímání (taktilní percepce)</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
18	Pozná hmatem výrazně odlišné hračky	4			
19	Pozná hmatem zvířátka (vel. 10 cm)	4–5			
20	Rozliší různé povrchy, materiály	5			
21	Pozná hmatem geometrické tvary	5-6			

	<b>Spontánní kresba</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
22	Kreslení nevyhledává				
23	Čáranice	2			
24	Pojmenování čáranice	2,5–3,5			
25	Hlavonožec	3–4			
26	Postava (hlava, trup, končetiny)	4–5			
27	Přibývající detaily:	5–6			
28	Různorodost námětů, nejčastěji kreslí:				

	<b>Grafomotorické prvky</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
29	Čára svislá	3			
30	Čára vodorovná	3			
31	Kruh	3–3,5			
32	Spirála	4–4,5			
33	Vlnovka	4–5			
34	Šikmá čára	4–5			
35	Zuby	5,5			
36	Horní smyčka	5,5			
37	Spodní smyčka	5,5–6			
38	Horní oblouk s vratným tahem	6			
39	Spodní oblouk s vratným tahem	6			

	<b>Návyky při kreslení</b>	
40	Držení tužky	
41	Postavení ruky	
42	Uvolnění ruky, tlak na podložku	
43	Plynulost tahů	

	<b>Vizuomotorika</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
44	Čára mezi dvěma liniemi (dráhy)	4			
45	Jedna linie (rozsviřovací cviky)	4,5–5			
46	Překreslí obrázek podle předlohy	6			

	<b>Lateralita ruky</b>	pravá ruka	levá ruka	ruce střídá
47	Navlékání korálek			
48	Zasouvání kostek do otvorů			
49	Skládání mozaiky z korálek, či hříbečků			
50	Roztáčení káčí			
51	Zvonění zvonečkem			
52	Gumování			
53	Hod míčem			
54	Kutálení míče, trefování kuželek			
55	Šroubování uzávěrů lahví			
56	Šroubování matičky			
57	Zatloukání kladívkem			
58	Hra s pískem – používání lopatky			
59	Zvedání kbelíčku s pískem			
60	Stříhání			

	<b>Lateralita oka</b>	pravé oko	levé oko	oči střídá
61	Dívání se do kukátka, krasohledu			
62	Dívání se do lahvičky			
63	Dívání se do klíčové dírky			

	<b>Lateralita</b>	věk	nevyhraněná	vyhraněná, praváctví, leváctví
64	Ruky			
65	Oka			

### Sebeobsluha, samostatnost

	<b>Hygiena</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Musí být upozorněno	2,5–3			
2	Aktivně hlásí potřebu	3			
3	Jde samo na WC (stáhne, natáhne si kalhotky, kalhoty)	4			
4	Po použití WC si umyje a utře ruce	3,5–4			
5	Při spaní je suché (vydrží nebo se probudí v případě potřeby)	3,5–4			
6	Správně používá toaletní papír	4–5			
7	Hygienu udržuje samostatně (jde samo, použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	5–6			

	<b>Umývání</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
8	Opláchně si ruce, utře se	3,5–4			

9	Namydlí si ruce, umyje si obličej, utře se	3,5–4			
10	Učí se samo si čistit zuby	3,5–4			
11	Na upozornění se vysmrká	4			
12	Samostatně používá kapesník	4–5			
13	Samostatně si vyčistí zuby	4–5			
14	Poznává, kdy je třeba si umýt špinavé ruce, pusou	5–6			

	<b>Oblékání</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
15	Rozepte si zip	3			
16	Stáhne a natáhne si kalhoty	3			
17	Stáhne a natáhne si tričko, svetr, když ho má z poloviny na hlavě	3			
18	Rukama si zuje boty	3			
19	Obleče a vysvleče si jednoduché oblečení (tričko, tepláky...)	3–4			
20	Obleče a vysvleče si ponožky	3–4			
21	Zapne si boty na suchý zip	3–4			
22	Rozepte lehce rozepnutelné knoflíky	4			
23	Samostatněji se obléká a svléká	4			
24	Samostatněji se obuje a vyzuje (bez zavázání tkaniček)	4			
25	Snaží se ukládat věci na správné místo	4			
26	Samostatně se obleče bez zavazování bot	5			
27	Zvládá zapínání a rozepínání knoflíků	5			
28	Složí a uloží věci na příslušné místo	5			
29	Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu	5			
30	Poznává svoje oblečení	5			
31	Zkouší zavazovat tkaničky	5			
32	Zapíná zip	5			
33	Obrací oděv, když je naruby	6			
34	Dokáže pojmenovat jednotlivé druhy a části oblečení a zvolit vhodné oblečení a obuv podle počasí a podle příležitosti	6			

	<b>Stolování</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
35	Správně drží lžičku	3			
36	Jí samo, z vlastního talíře	3			
37	Pije z hrnečku, skleničky	3			
38	Pomáhá s chytáním předmětů ke stolování (prostírání, lžice...)	3			
39	Učí se napichovat vidličkou	3			
40	Jí samostatně a čistě lžičkou i vidličkou	4			
41	Začíná používat příborový nůž	4–4,5			
42	Nalévá si pítí ze zásobníku	4			
43	Během celého jídla sedí u stolu	4			
44	Dokáže prostřít s dopomocí	4			



45	Samostatně prostře a sklídí se stolu	5			
46	Krájí jídlo nožem	5–5,5			
47	Namaže si chleba s dopomocí	5			
48	Nalije si nápoj ze džbánu	5			
49	Běžně používá příbor	6			
50	Samostatně si namaže chleba	6			
51	Samostatně si nalije polévku	6			

### Vnímání prostoru

	Vnímání prostoru, pojmy	věk	nezvládá	ukáže v prostoru, na sobě	ukáže na formátu	pojmenuje
1	Nahoře, dole	3				
2	Předložkové vazby na, do, v	3– 4				
3	Níže, výše	3,5– 4				
4	Vpředu, vzadu	4				
5	Předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi	4– 5				
6	Daleko, blízko	4– 5				
7	První, poslední	4,5				
8	Uprostřed, prostřední, předposlední	5				
9	Orientace v okolí – dítě ví, jak se jde do obchodu, do školky...	4– 5				
10	Hned před, hned za	5				
11	Vpravo, vlevo na vlastním těle	5				
12	Vpravo, vlevo – umístění předmětu	5– 5,5				
13	Vpravo nahoře – dvě kritéria	6				

### Vnímání času

	Vnímání času	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí ukáže na obrázku	zvládá samostatně, aktivně používá
1	Přiřadí činnosti obvyklé pro ráno	4– 5			
2	Přiřadí činnosti obvyklé pro poledne	4– 5			
3	Přiřadí činnosti obvyklé pro večer	4– 5			
4	Přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne	4,5– 5			
5	Přiřadí činnosti obvyklé pro odpoledne	4,5– 5			
6	Rozliší dříve, později (seřadí dva obrázky)	4,5			
7	Seřadí obrázky podle posloupnosti děje, jmenuje, co se stalo nejdříve, později, naposled	5			
8	Rozlišuje pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom	5			
9	Začíná se orientovat ve dnech v týdnu	5– 6			
10	Přiřadí činnosti obvyklé pro roční období	5– 6			
11	Pojmy včera, dnes, zítra	6			
12	Předevčirem, pozítří	6,5– 7			

## Hra

	<u>Hra</u>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Staví z kostek (komín, vláček, most)	3			
2	Navléká větší dřevěné korálky	3			
3	Zastrká kolíky a jednoduché tvary do otvorů	3			
4	Hraje si s vodou, hlinou, pískem	3			
5	Napodobuje někoho nebo něco (krmí panenku, nakládá auto...)	3			
6	Symbolická hra „jen jako“	3			
7	Má rádo hračky, které jezdí (odrážedlo, tříkolku), vymýšlí jízdní dráhy pro autíčka	3–4			
8	Hraje si s pískem (dělá bábovičky, staví hrady, tunely)	3–4			
9	Staví z kostek, jednoduchých stavebnic	3–4			
10	Skládá jednoduché puzzle, skládanky	3–4			
11	Hraje si s figurkami lidí, zvířat	3–4			
12	Hraje si jako „doopravdy“ na vaření, na doktora, prodavače, opraváře, farmáře	3–4			
13	Hraje si s převleky	3–4			
14	Sleduje hru ostatních a již se po kratší dobu účastní hry s jiným dítětem	3–4			
15	Pohybové hry	4–5			
16	Konstruktivní hry	4–5			
17	Námětové hry	4–5			
18	Hry s převleky	4–5			
19	Společenské hry	4–5			
20	Didaktické hry	4–5			
21	Rukodělné (výtvarné) činnosti	4–5			
22	Vyhledává hraní s dětmi	4–5			
23	Pohybové hry	5–6			
24	Konstruktivní hry	5–6			
25	Námětové hry	5–6			
26	Hry s převleky	5–6			
27	Společenské hry	5–6			
28	Didaktické hry	5–6			
29	Rukodělné (výtvarné) činnosti	5–6			
30	Akceptuje pravidla soutěživých her	5–6			
31	Daří se mu vyrovnat s prohrou	5–6			
32	Při hrách uplatňuje iniciativu	5–6			

	Soustředění na hru	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
33		3–4			

		4–5			
		5–6			

### Základní matematické představy

	<b>Porovnávání, pojmy, vztahy</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí předmět přiřadí	zvládá samostatně pojmenuje
1	Malý x velký	3			
2	Hodně x málo	3			
3	Všechny	3			
4	Krátký x dlouhý	3,5			
5	Úzký x široký	3,5			
6	Nízký x vysoký	3,5			
7	Prázdný x plný	3,5			
8	Stejně, vytváření dvojic	3,5			
9	Méně x více – výrazný rozdíl	3,5–4			
10	Menší x větší	3,5–4			
11	Kratší x delší	3,5–4			
12	Nižší x vyšší	3,5–4			
13	Některé	4			
14	Žádné, nic	4			
15	Méně, více, stejně – při odlišné velikosti a uspořádání prvků	5–5,5			
16	O jeden více	5–6			
17	O jeden méně	5–6			
	<b>Třídění, tvoření skupin</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně pojmenuje
18	Podle druhu (jídlo, hračky)	3–3,5			
19	Podle barvy	3,5			
20	Podle velikosti	3,5			
21	Podle tvaru	5			
22	Pozná, co do skupiny nepatří	5–5,5			
23	Podle dvou kritérií (žluté kruhy)	5,5			
24	Podle tří kritérií (malé žluté kruhy)	6			
	<b>Řazení</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí seřadí, ale nepojmenuje	zvládá samostatně pojmenuje
25	Seřadí tři prvky podle velikosti	4			
26	Pojmenuje nejmenší, největší	4,5			
27	Seřadí podle kritérií: malý, střední, velký; vysoký, vyšší, nejvyšší málo, méně, nejméně	4,5–5			
28	Pojmenuje: malý, střední, velký; vysoký, vyšší, nejvyšší málo, méně, nejméně	5			

29	Seřadí pět prvků podle velikosti	5			
	<b>Množství</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
30	Množství do dvou	3			
31	Množství do tří	3,5			
32	Množství do čtyř	4–4,5			
33	Množství do pěti	5			
34	Množství do šesti	5–6			
35	Množství do ...				
	<b>Tvary</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí přiřadí	zvládá samostatně pojmenuje
36	Kruh	3			
37	Čtverec	3,5–4			
38	Trojúhelník	5			
39	Obdélník	5,5–6			

## Řeč

	<b>Lexikálně sémantická rovina</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Pojmenuje běžné věci na obrázku	3			
2	Ukáže obrázek věci podle použití	3			
3	Ukáže na obrázku činnost	3			
4	Chápe pojmy „já, moje“	3			
5	Správně používá slova „ano, ne“	3			
6	Odpovídá na otázky „Co děláš?“ „Kde?“	3			
7	Má zájem o obrázkové knížky, příběhy	3			
8	Ukáže obrázek podle atributu	3– 3,5			
9	Klade otázky „Proč?“ „Kdy?“	3– 3,5			
10	Řekne, co je na obrázku	3– 3,5			
11	Reprodukuje jednoduchou říkanku	3– 3,5			
12	Chápe jednoduché protiklady	3,5			
13	Identifikuje věci podle společných atributů	3,5			
14	Zařazuje různé obrázky pod nadřazené pojmy	4			
15	Ukáže obrázek podle aktuální situace	4			
16	Vysvětlí, na co máme oči, knihy, auta...	4			
17	Poslouchá pohádky, chápe děj	4			
18	Spontánně vypráví podle obrázku	4			
19	Doplní protiklady s názorem	4			
20	Definuje význam pojmů	5			
21	Chápe jednoduché vtipy a hádanky	5			
22	Sestaví dějovou posloupnost a popíše ji	5			
23	Pojmenuje, co dělá určitá profese	5			
24	Přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to	5			
25	Umí z paměti kratší texty	5– 6			
26	Tvoří nadřazené pojmy	5– 6			

27	Tvoří antonyma	5– 6			
28	Tvoří synonyma	5,5– 6			
29	Pozná a vymyslí homonyma	5,5– 6			
30	Pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku	5,5– 6			
31	Správně posoudí pravdivost či nepravdivost tvrzení	5,5– 6			
32	Interpretuje pohádky, příběhy bez obrázkového doprovodu	5,5– 6			
33	Chápe a ve správném pořadí realizuje i poměrně dlouhé a komplikovanější pokyny	5,5– 6			

	<b>Morfologicko syntaktická rovina</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
34	Mluví ve větách, k podstatným jménům a slovesům postupně přidává přídavná jména zájmena atd.	3			
35	Rozlišuje mezi jednotným a množným číslem	3			
36	Skloňuje	3			
37	Tvoří souvětí souřadná	3			
38	Tvoří souvětí podřadná	3,5– 4			
39	Užívá čas minulý, přítomný, budoucí	4– 5			
40	Užívá všechny druhy slov	4– 5			
41	Mluví gramaticky správně	4– 5			
42	Pozná nesprávně utvořenou větu	5– 6			
43	Do příběhu doplní slovo ve správném tvaru	5– 6			

	<b>Pragmatická rovina</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
44	Upřednostňuje verbální formu komunikace, pomocí řeči dosahuje cíle	3			
45	Řekne svoje jméno, jména sourozenců, kamarádů	3– 3,5			
46	Mluví nenuceně, pokouší se o krátkou konverzaci	3,5– 4			
47	Spontánně informuje o zážitcích, pocitech, přáních	4			
48	Předá krátký vzkaz	4			
49	Řečový projev po obsahové i formální stránce odpovídá kritériím běžné konverzace	5– 6			
50	Aktivně a spontánně navazuje řečový kontakt s dětmi i dospělými	5– 6			
51	Dodržuje pravidla konverzace a společenského kontaktu	5– 6			
52	Dokáže zformulovat otázku, adekvátně odpovědět na otázku (samostatně a	5– 6			

	smysluplně)				
53	Smysluplně vyjádří myšlenku, nápad, mínění, popíše situaci, událost, vyjádří svoje pocity, prožitky...	5– 6			
54	Řekne svoje jméno a příjmení, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, svoji adresu	5– 6			

	<b>Prvky neverbální komunikace</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
55	Oční kontakt	3– 4			
		4– 5			
		5– 6			

	<b>Foneticko fonologická rovina</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
56	Výslovnost	3– 4			
		4– 5			
		5– 6			
57	Artikulační obratnost	3– 4			
		4– 5			
		5– 6			

## Sluchové vnímání

	<b>Naslouchání</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Lokalizuje zvuk (ukáže směr)	3			
2	Pozná předměty podle zvuku	3– 4			
3	Poznává písně podle melodie	4			
4	Naslouchá krátkému příběhu, pohádce	4			

	<b>Sluchové rozlišování (sluchová diferenciacie)</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí ukáže obrázek	zvládá samostatně
5	Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna hlásky) hodinky – holínky bota – nota tráva – kráva	4			
6	Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna hlásky) most – kost kniha – kniha udice – ulice hrady – brady vločka – vločka konec – kopec	5			
7	Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna samohlásky)	4			

	kapr – kopr perník – parník				
8	Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna samohlásky) plot – plat drak – drak kus – kos sud – sad slavit – slevit les – les	4,5– 5			
9	Rozliší slova s vizuálním podnětem (znělé a neznělé hlásky, sykavky) kos – koš kosa – koza pije – bije pupen – buben	4,5– 5			
10	Rozliší slova bez vizuálního podnětu (znělé a neznělé hlásky, sykavky) hrad – hrad zem – sem ples – pleš tělo – dělo myš – myš noc – nos vozy – vosy	5			
11	Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna délky) lyže – líže páni – paní	5			
12	Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna délky) dráha – drahá kára – kára mává – mává                      žila – žila lak – lák síla – síla                          pára – párá vila – víla	5– 5,5			
13	Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna měkčení) nemá – němá hrozny – hrozní	5,5			
14	Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna měkčení) čistí – čistý dýky – díky mladý – mladý lety – letí hrady – hradí psaní – psaní tyká – tiká	5,5– 6			

15	Rozliší slabiky tam – dam      dyn – din dlo – plo      zni – zny tam – tam      tyl – tyl čil – žil      kni – kny don – don      díl – dýl fal – val      pny – pny hal – chal      del – děl bro – bro      těk – tek	6– 6,5			
----	--	--------	--	--	--

	<b>Sluchová paměť</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
16	Zopakuje větu ze tří slov	3			
17	Zopakuje tři nesouvisející slova	4			
18	Zopakuje větu ze čtyř slov	4			
19	Zopakuje čtyři nesouvisející slova	5			
20	Zopakuje větu z pěti slov	5			
21	Zopakuje větu z více slov	6			
22	Zopakuje pět nesouvisejících slov	6			

	<b>Sluchová analýza a syntéza</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
23	Roztleská slovo na slabiky	4			
24	Zvládá rozpočítadla	4			
25	Z trojice slov najde rýmující se dvojici	4,5– 5			
26	Určí, zda se dvě slova rýmují	4,5– 5			
27	Vyhledá rýmující se dvojice	5			
28	Určí počet slabik	5			
29	Určí počáteční hlásku slova	5			
30	Určí slova začínající danou hláskou	5– 5,5			
31	Určí poslední souhlásku ve slově (les)	5,5– 6			
32	Slovní kopaná	6– 7			
33	Určí poslední samohlásku ve slově	6– 7			
34	Určí, zda slovo obsahuje danou hlásku	6– 7			
35	Z hlásek složí slovo (uzavřenou slabiku: p-e-s)	6– 7			
36	Jednoslabičné slovo analyzuje na hlásky (myš)	6– 7			
37	Z hlásek složí dvouslabičné slovo (k-o-l-o)	7			
38	Dvouslabičné slovo analyzuje na hlásky (voda)	7			

	<b>Vnímání rytmu</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
39	Určí, zda dvě krátké rytmické struktury jsou shodné	4			



40	Určí, zda dvě delší rytmické struktury jsou shodné	5			
41	Napodobí rytmus (2–4 tóny, více)	5– 6			
42	Zvládá záznam krátké rytmické struktury	5,5– 6			
43	Zvládá záznam delší rytmické struktury	6			

## Zrakové vnímání

	<b>Barva</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
1	Přiřadí barvu (základní barvy)	3			
2	Na pokyn ukáže požadovanou barvu	3,5			
3	Pojmenuje barvu (základní)	4			
4	Přiřadí odstíny barev	5			
5	Pojmenuje odstíny barev	6			
	<b>Figura a pozadí</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
6	Vyhledá známý předmět na obrázku	3			
7	Vyhledá objekt na obrázku podle předlohy	3,5			
8	Vyhledá známý objekt na pozadí	4– 5			
9	Odliší dva překrývající se obrázky	4– 5			
10	Sleduje linii mezi ostatními	5,5			
11	Vyhledá tvar na pozadí	6			
	<b>Zrakové rozlišení (zraková diferenciacce)</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
12	Odliší výrazněji jiný obrázek v řadě	3,5			
13	Odliší obrázek v jiné velikosti	3,5			
14	Odliší jiný obrázek v řadě	4,5			
15	Odliší obrázek v řadě lišící se horizontální polohou	4,5– 5			
16	Odliší obrázek v řadě lišící se detailem	5			
17	Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem	5			
18	Odliší obrázek lišící se vertikální polohou	5,5– 6			
19	Vyhledá dva shodné obrázky v řadě	5,5– 6			
20	Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou	5,5– 6			
	<b>Část a celek (zraková analýza a syntéza)</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
21	Poskládá obrázek ze dvou částí	3– 3,5			
22	Poskládá obrázek ze čtyř částí	3,5– 4			
23	Poskládá obrázek z několika částí	4			
24	Složí tvar z několika částí na předlohu	5			

25	Složí tvar z několika částí podle předlohy	5,5			
26	Doplní chybějící části v obrázku	5,5– 6			
	<b>Zraková paměť</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
27	Pamatuje si tři předměty, pozná, který chybí	4			
28	Pamatuje si tři obrázky, pozná, který chybí	4,5			
29	Ze šesti obrázků si tři pamatuje	5			
30	Pozná viděné obrázky	5– 6			
31	Umístí obrázky na místo	6			
	<b>Oční pohyby</b>	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí (s připomenutím)	zvládá samostatně
32	Jmenuje objekty zleva doprava	5			
33	Vyhledá daný první objekt ve skupině zleva doprava	5,5– 6			

**Další důležité poznatky o dovednostech dítěte, o jeho rozvoji a učení:**

Datum záznamu	Aktuální vzdělávací potřeby dítěte a závěry pro pedagogickou práci

**Závěrečné zhodnocení výsledků vzdělávacího úsilí:**

Datum zápisu:



## ZÁZNAMOVÝ ARCH O ROZVOJI A UČENÍ DÍTĚTE



Jméno dítěte:.....

Datum narození: .....

Začátek docházky: ..... školní rok: 20\_\_ / 20\_\_

Paní učitelka:.....

### Diagnostika:

leden 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

červen 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

leden 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

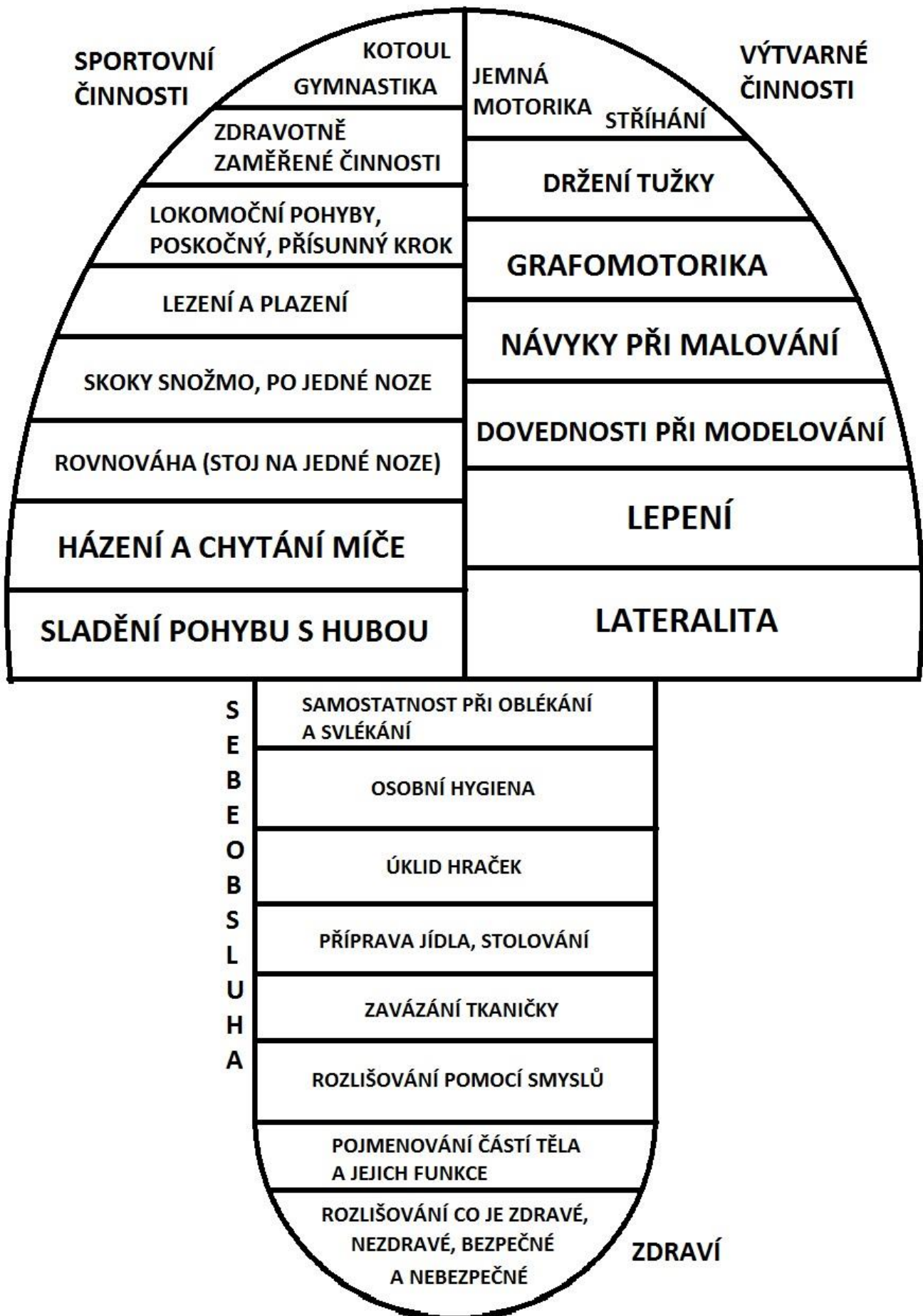
červen 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

leden 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

červen 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

leden 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....

červen 20\_\_ / 20\_\_ Podpis paní učitelky:.....



DÍTĚ A TEN DRUHÝ	KOMUNIKUJE S DOSPĚLÝMI	DODRŽUJE SPOLEČENSKÉ NÁVYKY	DÍTĚ A SPOLEČNOST
	KOMUNIKUJE S DĚTMI (NAVAZUJE PŘÁTELSTVÍ)	JEDNÁ NA ZÁKLADĚ VLASTNÍCH POHNUTEK S OHLEDEM NA DRUHÉ	
	UMÍ ODMÍTNOUT NEPŘÍJEMNOU KOMUNIKACI		
	UMÍ PODĚKOVAT, POŽÁDAT, POZDRAVIT, OMLUVIT SE	DODRŽUJE DOHODNUTÁ PRAVIDLA	
	UMÍ SPOLUPRACOVAT VE DVOJICI A VE SKUPINĚ		
	KONFLIKTY ŘEŠÍ DOHODOU, UZAVÍRÁ KOMPROMISY	DOMLUVÍ SE NA SPOLEČNÉM ŘEŠENÍ	
	OCHOTA PŮJČIT HRAČKU	MÁ HEZKÝ VZTAH K VĚCEM A HRAČKÁM	
	OCHOTA STŘÍDAT SE V ROLÍCH	SLEDUJE SE ZÁJMEM PŘEDSTAVENÍ, UMÍ ZHODNOTIT ZÁŽITKY	
	POŽÁDÁ O POMOC PRO SEBE I PRO KAMARÁDA	ZACHYCUJE SKUTEČNOSTI ZE SVÉHO OKOLÍ (VÝTVARNÉ DOVEDNOSTI)	
	CHOVÁ SE OBEZŘETNĚ PŘI SETKÁNÍ S NEZNÁMÝMI LIDMI	ZAZPÍVÁ PÍSEŇ, RYTMIZUJE, ZACHÁZÍ S JEDNODUCHÝMI HUDEBNÍMI NÁSTROJI	
	SCHOPNOST NASLOUCHAT DRUHÉMU		

D  
Í  
TĚ  
A  
S  
VĚ  
T

ORIENTUJE SE BEZPĚČNĚ VE ZNÁMÉM PROSTŘEDÍ (MŠ, OKOLÍ)

ZVLÁDÁ PRAKTICKÉ SITUACE, KTERÉ SE OPAKUJÍ

UVĚDOMUJE SI NEBEZPEČÍ

POZNATKY O KVĚTINÁCH

POZNATKY O ZVÍŘÁTECH

POZNATKY O PTÁCÍCH

VZTAH K PŘÍRODĚ

PEČUJE O OKOLNÍ ŽIV. PROSTŘEDÍ (ODPADY, POMOC NA ZAHRADĚ)

ZNÁ SVÉ JMÉNO A ADRESU

<b>POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI</b>	<b>ZNALOST BAREV</b>	<b>SAMOSTATNĚ SE ROZHODUJE</b>	<b>SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE</b>
<b>SOUSTŘEDÍ SE NA ČINNOST, NEODBÍHÁ</b>	<b>SAMOSTATNĚ VYSTUPUJE, VYJADŘUJE SVŮJ NÁZOR, SOUHLAS, NESOUHLAS</b>		
<b>TŘÍDÍ PŘEDMĚTY PODLE PRAVIDLA</b>	<b>UVĚDOMUJE SI SVÉ MOŽNOSTI</b>		
<b>ZNÁ GEOMETRICKÉ TVARY</b>	<b>PROŽÍVÁ RADOST Z POZNANÉHO</b>		
<b>POROVNÁVÁ VELIKOSTI</b>	<b>SOUSTŘEDÍ SE NA ČINNOST, DOKONČÍ JI</b>		
<b>SLOŽÍ OBRÁZEK Z NĚKOLIKA ČÁSTÍ</b>	<b>ZORGANIZUJE HRU</b>		
<b>ORIENTUJE SE V POČTU DO 6 (VÍCE, MÉNĚ)</b>	<b>OVLÁDÁ SVÉ AFEKTIVNÍ CHOVÁNÍ, PŘIZPŮSOBÍ SE</b>		
<b>ORIENTUJE SE V PROSTORU</b>	<b>UMÍ SE VHODNĚ DOMLUVIT</b>		
<b>ŘEŠÍ PROBLÉMY, NALÉZÁ ŘEŠENÍ</b>	<b>SCHOPNOST ODLOŽIT SPLNĚNÍ SVÝCH OSOBNÍCH PŘÁNÍ</b>		
<b>ORIENTUJE SE V ČASE</b>	<b>RESPEKTUJE OSTATNÍ</b>		
<b>VYJADŘUJE FANTAZII A PŘEDSTAVIVOST V KONSTR. A VÝT. ČINNOSTECH</b>	<b>ODHADNE BEZPEČNOU SITUACI</b>		
<b>PRACUJE PODLE POKYNŮ</b>	<b>JE CITLIVÝ K PŘÍRODĚ A ŽIVÝM BYTOSTEM</b>		

**J  
A  
Z  
Y  
K  
A  
Ř  
E  
Č**

**SPRÁVNÁ VÝSLOVNOST HLÁSEK**

VYJADŘOVACÍ SCHOPNOSTI (ODPOVÍDAT, HODNOTIT, VYJADŘOVAT SVOJE POCITY, MYŠLENKY A MÍNĚNÍ)

**POROZUMĚNÍ SLYŠENÉMU (HLAVNÍ MYŠLENKA PŘÍBĚHU)**

**MLUVÍ GRAMATICKY SPRÁVNĚ**

**MLUVÍ VE VĚTÁCH, VYPRÁVÍ PŘÍBĚH**

**FORMULUJE OTÁZKY, SLOVNĚ REAGUJE**

**NAUČÍ SE ZPAMĚTI KRÁTKÝ TEXT, JEDNODUCHOU DRAMATICKOU ROLI**

**SLUCHOVĚ ROZLIŠUJE ZAČÁTEK A KONEC SLABIKY**

**POZNÁ NĚKTERÁ PÍSMENA**

**POZNÁ NĚKTERÉ ČÍSLICE**

## 11.8 Příloha č. 8 - „Je vaše dítě připraveno na školu?“

### „JE VAŠE DÍTĚ PŘIPRAVENO NA ŠKOLU?“

(Informace pro rodiče i pro učitelky)

#### Společenské předpoklady

- je oblíbeno v kolektivu ostatních dětí?
- má kamarádský postoj k ostatním?
- umí se rozdělit s ostatními, není sobecké?
- je ochotno pomáhat doma i ve škole a je schopné plnit jednoduché úkoly?
- je spokojené, když si hraje se skupinou přátel?
- umí si zajistit své osobní potřeby (např. umytí a osušení rukou)?
- když se nabízí nějaká nová činnost, je připraveno se zapojit?
- umí se řídit pokyny, je pozorné, poslouchá?
- umí se přiměřeně rychle obléknout, použít WC se všemi hygienickými požadavky, udržuje své místo a věci v pořádku?

#### Fyzické předpoklady

- umí si poradit s knoflíky, zipy a tkaničkami?
- je přiměřeně manuálně zručný (má šikovné prsty, umí stříhat nůžkami, zvládne velkou tupou jehlu a nit, umí navlékat korálky apod.)?
- umí chytit a hodit velký míč?
- umí udržet rovnováhu?
- umí poskočit, chvilku poskakovat na jedné nebo druhé noze?
- není přehnaně nesoustředěné nebo apatické?
- je schopno dosáhnout levou rukou na pravé ucho a obráceně?

#### Psychické předpoklady

- umí hovořit o nějakém zážitku rozumně, s určitým stupněm plynulosti?
- má rádo příběhy a je schopné je poslouchat bez přílišných projevů neklidu?
- rozezná barvy a zná jejich názvy?
- zná své jméno a příjmení, případně místo bydliště?
- pamatuje si, o čem asi jsou jeho oblíbené pohádky?
- správně vyslovuje, artikuluje a vytváří věty docela plynule?
- umí nazpaměť některé dětské písničky a říkanky?
- zajímá se o knihy a o vše, co se dá číst, vyhovují mu i kreslené příběhy?
- zapojí se do her, které doma hraje s ostatními, když začne novou hru, jedná podle instrukcí?

### **11.8.1 Integrovaný blok – Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí (u dětí předškolního věku)**

#### **1. KLUCI, HOLKY, JDEME DO ŠKOLKY - Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí**

##### **☐ Kompetence k učení**

Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu dění v prostředí, ve kterém žije.

##### **☐ Kompetence k řešení problémů**

Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.

##### **☐ Kompetence komunikativní**

V běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou.

##### **☐ Kompetence sociální a personální**

Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí. Ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.

##### **☐ Kompetence činnostní a občanské**

Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem. Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.

#### **2. PODZIMNÍČEK A JEHO KRÁLOVSTVÍ - Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí**

##### **☐ Kompetence k učení**

Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí. Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje a všímá si souvislostí.

##### **☐ Kompetence k řešení problémů**

Řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého. Problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu.



#### ☐ **Kompetence komunikativní**

Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

#### ☐ **Kompetence sociální a personální**

Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

#### ☐ **Kompetence činnostní a občanské**

Svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat. Chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá.

### **3. KDYŽ NAPADNE BÍLÁ PEŘINA - Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí**

#### ☐ **Kompetence k učení**

Při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

#### ☐ **Kompetence k řešení problémů**

Rozlišuje řešení, která jsou funkční a vedou k cíli. Chápe, že vyhýbat se problémům nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou.

#### ☐ **Kompetence komunikativní**

Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

#### ☐ **Kompetence sociální a personální**

UVědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky. Projevuje citlivost, vnímá nespravedlnosti.

#### ☐ **Kompetence činnostní a občanské**

Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky. Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení.

### **4. JÁ A MŮJ SVĚT - Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí**

#### ☐ **Kompetence k učení**

Dítě se učí nejen spontánně, ale i vědomě, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje.

Pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

☐ **Kompetence k řešení problémů**

Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu. Uvědomuje si, že svou aktivitou může ovlivnit situaci při řešení problémů.

☐ **Kompetence komunikativní**

Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi. Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává.

☐ **Kompetence sociální a personální**

Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším. Při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.

☐ **Kompetence činnostní a občanské**

Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské). K úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých. Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat.

**5. VOLÁME SLUNÍČKO - Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí**

☐ **Kompetence k učení**

Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých. Poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.

☐ **Kompetence k řešení problémů**

Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných i matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti.

☐ **Kompetence komunikativní**

Rozumí slyšenému, slovně reaguje, samostatně vyjadřuje své myšlenky, vede smysluplný dialog. V běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu.

☐ **Kompetence sociální a personální**

Samostatně se rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej.

☐ **Kompetence činnostní a občanské**

Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit. Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění.

## **6. NAŠE KRÁSNÁ ZEM - Očekávané výstupy v úrovni klíčových kompetencí**

### **□ Kompetence k učení**

Orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije. Soustředí se na činnost, záměrně si zapamatuje, učí se nejen spontánně, ale i vědomě.

### **□ Kompetence k řešení problémů**

Při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.

### **□ Kompetence komunikativní**

Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává. Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim naučit. Má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

### **□ Kompetence sociální a personální**

Je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem. Rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.

### **□ Kompetence činnostní a občanské**

Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu. Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

## **7. TAJEMSTVÍ LESNÍCH SKŘÍTKŮ, VÍLY AMÁLKY A VODNÍKA ČESÍLKA - Očekávané výstupy**

### **v úrovni klíčových kompetencí**

### **□ Kompetence k učení**

Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení, učí se nejen spontánně, ale i vědomě. Experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů.

### **□ Kompetence k řešení problémů**

Zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty, využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost.

☐ **Kompetence komunikativní**

Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní. Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.

☐ **Kompetence sociální a personální**

Spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim.

☐ **Kompetence činnostní a občanské**

Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevíštamost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.

## 11.9 Příloha č. 9

### 11.9.1 Plán pedagogické podpory

Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žák“)	
Škola	
Třída	
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	
Datum vyhotovení	
Vyhodnocení PLPP plánováno k dni	

#### **I. Charakteristika dítěte a jeho obtíže**

(silné, slabé stránky, popis obtíží, pedagogická, případně speciálně – pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání, aktuální zdravotní stav, další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)

--

#### **II: Stanovení cílů PLPP**

(cíle rozvoje dítěte)

--

#### **III. Podpůrná opatření ve škole**

(Doplňte konkrétní postupy v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete)

##### **a) Metody výuky**

(specifikace úprav metod práce s dítětem)

--

<b>b) Organizace výuky</b> (úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)
<b>c) Hodnocení dítěte</b> (vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)
<b>d) Pomůcky</b> (učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)
<b>e) Požadavky na organizaci práce učitele/ů</b>

<b>IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy</b> (popis úprav domácí přípravy, forma a frekvence komunikace s rodinou)

<b>V. Podpůrná opatření jiného druhu</b> (respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole – vztahové problémy, postavení ve třídě, v jakých činnostech, jakým způsobem)

<b>VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP</b> (Naplnění cílů PLPP)	Dne:

Doporučení k odbornému vyšetření <sup>1</sup>	<input type="checkbox"/> Ano <input type="checkbox"/> Ne <input type="checkbox"/> PPP <input type="checkbox"/> SPC <input type="checkbox"/> jiné	
Role	Jméno a příjmení	Podpis a datum
Učitel		
Další učitelé		

<sup>1</sup> Doporučení k odbornému vyšetření

Pracovník ŠVP		
Zákonný zástupce		
Ředitelka školy		
<b>Závěry vyhodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu</b>	<b>Jméno a příjmení pracovníka školského poradenského zařízení</b>	Podpis

### 11.9.2 Individuální vzdělávací plán

Jméno a příjmení dítěte			
Datum narození			
Bydliště			
Škola			
Třída		Školní rok	

ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP			
Kontaktní pracovník ŠPZ			
Školská poradenská, zdravotnická a jiná zařízení, která se podílejí na péči o dítě			

Rozhodnutí o povolení vzdělávání dítěte podle IVP ze dne:	
Zdůvodnění	

Priority vzdělávání a dalšího rozvoje dítěte (cíle IVP):	
--	--

Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP:	
---	--

Podpůrná opatření (specifikace stupňů podpůrných opatření)	
Metody výuky (pedagogické postupy)	
Úpravy obsahu vzdělávání	
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	
Organizace výuky	
Způsob zadávání a plnění úkolů	
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	
Hodnocení dítěte	
Pomůcky a učební materiály	
Podpůrná opatření jiného druhu	
Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	
Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání dítěte	
Spolupráce se zákonnými zástupci dítěte	
Dohoda mezi dítětem a učitelem	

Podrobný popis pro jednotlivé oblasti, ve kterých jsou uplatňována podpůrná opatření (je-li potřeba specifikovat)	
na co se zaměříme	

## **11.10 Příloha č. 10 - Konkretizované očekávané výstupy RVP PV**

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte. Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup, se posouvají do kategorie konkretizovaný výstup.



Struktura:

### **Dítě a jeho tělo (oblast biologická)**

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

### **Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)**

#### **Jazyk a řeč**

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

#### **Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace**

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

#### **Sebepojetí, city, vůle**

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

### **Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)**

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

### **Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)**

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

### **Dítě a svět (oblast environmentální)**

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

## VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Podoblast	<b>Fyzický rozvoj a pohybová koordinace</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.1 Zachovávat správné držení těla</p> <p>5.1.2 Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí</p> <p>5.1.3 Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla</p> <p>5.1.4 Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru</p> <p>5.1.5 Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly</i></li> <li>- <i>běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze</i></li> <li>- <i>vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu</i></li> <li>- <i>otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace</i></li> <li>- <i>zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení</i></li> <li>- <i>házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí</i></li> <li>- <i>užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)</i></li> <li>- <i>pohybovat se bezpečně ve skupině dětí</i></li> <li>- <i>pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)</i></li> <li>- <i>přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů</i></li> <li>- <i>pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)</i></li> <li>- <i>být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě</i></li> <li>- <i>pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus</i></li> <li>- <i>doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)</i></li> </ul>

Podoblast	<b>Jemná motorika, koordinace ruky a oka</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.7 Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku</p> <p>5.1.14 Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje</i></li> <li>- <i>tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím</i></li> <li>- <i>vést stopu tužky při kresbě, apod.</i></li> <li>- <i>napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena</i></li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)</i></li> <li>- <i>zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)</i></li> <li>- <i>kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů</i></li> <li>- <i>zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)</i></li> </ul>
--	--

Podoblast	Sebeobsluha
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.8 Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky</p> <p>5.1.9 Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)</i></li> <li>- <i>samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky</i></li> <li>- <i>samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek</i></li> <li>- <i>postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky</i></li> <li>- <i>udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce</i></li> </ul>

Podoblast	Zdraví, bezpečí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.10 Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem</p> <p>5.1.11 Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí</p> <p>5.1.12 Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy</p> <p>5.1.13 Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí</p> <p>5.3.13 Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)</i></li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách</li> <li>- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek</li> <li>- uvědomovat si, co je nebezpečné</li> <li>- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám</li> <li>- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)</li> <li>- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)</li> <li>- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)</li> <li>- bránit se projevům násilí</li> </ul>
--	--

### VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

	<b>Jazyk a řeč</b>
Podoblast	<b>Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.1.1 Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči</p> <p>5.2.1.2 Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno</p> <p>5.2.1.3 Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách</p> <p>5.2.1.4, 5.2.1.7 vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat</p> <p>5.2.1.5 Domluvit se slovy</p> <p>5.2.1.6 Porozumět slyšenému</p> <p>5.2.1.10 Sledovat a vyprávět příběh, pohádku</p> <p>2.1.11 Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií</li> <li>- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu</li> <li>- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)</li> <li>- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat</li> </ul>

	<p>osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky</li> <li>- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)</li> <li>- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)</li> <li>- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat</li> <li>- předat vzkaz</li> <li>- chápat jednoduché hádanky a vtipy</li> <li>- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu</li> <li>- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)</li> <li>- rozkládat slova na slabiky</li> <li>- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova</li> <li>- rozlišit krátké a dlouhé samohlásky</li> <li>- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit</li> <li>- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce</li> </ul>
--	---

	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Vnímání</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.6 Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů</p> <p>5.2.2.1. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)</p> <p>5.2.2.5. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)</li> <li>- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus</li> <li>- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech</li> <li>- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary,</li> </ul>

	<p>základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- správně reagovat na světelné a akustické signály</li> <li>- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)</li> <li>- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat</li> <li>- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)</li> <li>- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost</li> </ul>
--	--

	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Pozornost, soustředěnost, paměť</b>
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>5.2.2.2 Záměrně se soustředit a udržet pozornost</p> <p>5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p> <p>5.2.2.10 Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)</li> <li>- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost</li> <li>- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech</li> <li>- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím</li> <li>- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu</li> <li>- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho</li> <li>- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)</li> <li>- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)</li> <li>- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod.,</li> </ul>

	<p>melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatňovat postřeh a rychlost</li> </ul>
--	--

	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Tvořivost, vynalézavost, fantazie</b>
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.13 Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie</li> <li>- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného</li> <li>- vyjadřovat fantazijní představy</li> <li>- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)</li> <li>- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)</li> <li>- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)</li> <li>- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)</li> <li>- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)</li> <li>- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek</li> <li>- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)</li> <li>- experimentovat s výtvarně netradičními materiály</li> <li>- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí</li> <li>- improvizovat a hledat náhradní řešení</li> </ul>

	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování</b>
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>5.2.2.5 Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p> <p>5.2.1.16 Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci</p>

Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)</li> <li>- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)</li> <li>- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)</li> <li>- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů</li> <li>- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů</li> <li>- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)</li> <li>- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)</li> <li>- napodobit některá písmena, číslice</li> <li>- poznat některé hudební znaky</li> </ul>
------------------------	---

	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Časoprostorová orientace</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.2.9 Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy</p> <p>5.2.2.10 Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět</li> <li>- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat</li> <li>- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů</li> <li>- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)</li> <li>- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů</li> <li>- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)</li> <li>- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)</li> <li>- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky</li> </ul>



	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.8 Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat 5.2.2.4 Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník</li> <li>- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)</li> <li>- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)</li> <li>- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)</li> <li>- orientovat se v číselné řadě 1 - 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků</li> <li>- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)</li> <li>- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)</li> <li>- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky</li> <li>- řešit labyrinty (sledovat cestu)</li> </ul>

	<b>Poznávací schopnosti</b>
Podoblast	<b>Řešení problémů, učení</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.11 Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně 5.2.2.12 Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným 5.2.1.20 Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film 5.2.2.6 Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení 5.2.2.7 Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí 5.2.3.8 Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

<p><i>Konkretizované výstupy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl</i></li> <li>- <i>samostatně se rozhodnout v některých činnostech</i></li> <li>- <i>jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí</i></li> <li>- <i>vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je</i></li> <li>- <i>projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích</i></li> <li>- <i>verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)</i></li> <li>- <i>přicházet s vlastními nápady</i></li> <li>- <i>projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat</i></li> <li>- <i>nechat se získat pro záměrné učení</i></li> <li>- <i>odlišit hru od systematické povinnosti</i></li> <li>- <i>zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejjzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)</i></li> </ul>
--------------------------------------	---

	<p><b>Sebepojetí, city, vůle</b></p>
<p>Podoblast</p>	<p><b>Sebevědomí a sebeuplatnění</b></p>
<p>Očekávané výstupy z RVP PV</p>	<p>5.2.3.1 Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory</p> <p>5.2.3.2 Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině</p> <p>5.2.3.5 Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci</p> <p>5.2.3.11 Podílet se na organizaci hry a činnosti</p>
<p><i>Konkretizované výstupy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)</i></li> <li>- <i>zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé</i></li> <li>- <i>samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)</i></li> <li>- <i>respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých</i></li> <li>- <i>uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je</i></li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)</i></li> <li>- <i>snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor</i></li> <li>- <i>umět kooperovat, dohodnout se s ostatními</i></li> <li>- <i>přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)</i></li> <li>- <i>nebát se požádat o pomoc, radu</i></li> </ul>
--	---

	<b>Sebepojetí, city, vůle</b>
Podoblast	<b>Sebeovládání a přizpůsobivost</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.4 Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování</p> <p>5.2.3.6 Uvědomovat si svoje možnosti a limity</p> <p>5.2.3.7 Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)</i></li> <li>- <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné</i></li> <li>- <i>plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)</i></li> <li>- <i>hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem</i></li> <li>- <i>přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit</i></li> <li>- <i>přizpůsobit se společenství, projevoval zájem o spolupráci</i></li> <li>- <i>umět se přizpůsobit změnám</i></li> </ul>

	<b>Sebepojetí, city, vůle</b>
podoblast	<b>Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení</p> <p>5.2.3.12 Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky</p> <p>5.2.3.13 Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování</p> <p>5.2.3.15 Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním</p>

	5.2.3.16 Zachytit a vyjádřit své prožitky
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu</li> <li>- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)</li> <li>- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit</li> <li>- přijímat pokyny</li> <li>- plnit činnosti podle instrukcí</li> <li>- přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese</li> <li>- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)</li> <li>- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)</li> <li>- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)</li> <li>- umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)</li> <li>- Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)</li> </ul>

### **VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A TEN DRUHÝ (interpersonální)**

Podoblast	<b>Komunikace s dospělým</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.1 Navazovat kontakty s dospělým
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)</li> <li>- spolupracovat s dospělým</li> <li>- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)</li> <li>- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.</li> <li>- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání</li> </ul>

Podoblast	<b>Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.8 Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem 5.3.9 Spolupracovat s ostatními
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)</li> <li>- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat</li> </ul>

	<p><i>se, vyjednávat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat</i></li> <li>- <i>spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem</i></li> <li>- <i>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.</i></li> <li>- <i>využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)</i></li> </ul>
--	--

<b>Podoblast</b>	<b>Sociabilita</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.3.5 Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>5.3.7 Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p> <p>5.3.10 Respektovat potřeby jiného dítěte</p> <p>5.3.6 Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p> <p>5.3.4 Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení</i></li> <li>- <i>všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)</i></li> <li>- <i>chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené</i></li> <li>- <i>k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)</i></li> <li>- <i>porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)</i></li> <li>- <i>nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout</i></li> <li>- <i>bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)</i></li> <li>- <i>uvědomit si vztahy mezi lidmi(kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)</i></li> <li>- <i>spoluvytvářet prostředí pohody</i></li> <li>- <i>respektovat rozdílné schopnosti</i></li> <li>- <i>důvěřovat vlastním schopnostem</i></li> <li>- <i>cítit sounáležitost s ostatními</i></li> </ul>

	- nabídnout pomoc
--	-------------------

## VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ)

Podoblast	Společenská pravidla a návyky
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.1 Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi</p> <p>5.4.8 Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat</p> <p>5.4.11 Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,</i></li> <li>- <i>dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti</i></li> <li>- <i>chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat</i></li> <li>- <i>zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby</i></li> <li>- <i>rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy</i></li> <li>- <i>pojmenovat povahové vlastnosti</i></li> <li>- <i>pochopit funkci rodiny a jejich členů</i></li> </ul>

podoblast	Zařazení do třídy/do skupiny/
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.2 Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>5.4.4 Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p> <p>5.4.6 Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování</i></li> <li>- <i>reagovat na sociální kontakty druhých dětí</i></li> </ul>

	<p><i>otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy</i></li> <li>- <i>navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství</i></li> <li>- <i>cítit se plnohodnotným členem skupiny</i></li> <li>- <i>projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí</i></li> <li>- <i>být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu</i></li> </ul>
--	--

<b>podoblast</b>	<b>Kultura, umění</b>
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.13 Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky</p> <p>5.4.14 Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik</p> <p>5.4.15 Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální</p>
Rozpracované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)</i></li> <li>- <i>vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)</i></li> <li>- <i>v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění</i></li> <li>- <i>všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)</i></li> <li>- <i>zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využitím různých materiálů – viz výše)</i></li> <li>- <i>vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)</i></li> </ul>

## VZDĚLÁVACÍ OBLAST DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Podoblast	Poznatky, sociální informovanost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.1 Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí</p> <p>5.5.4 Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi</p> <p>5.5.5 Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte</p> <p>5.5.6 Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"><li>- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)</li><li>- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují</li><li>- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)</li><li>- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)</li><li>- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný</li><li>- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)</li><li>- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)</li><li>- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)</li><li>- chápat základní pravidla chování pro chodce</li><li>- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav</li></ul>



Podoblast	<b>Adaptabilita ke změnám</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.7 Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí</p> <p>5.5.8 Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování</i></li> <li>- <i>vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat</i></li> <li>- <i>ctít oslavy narozenin, svátků, slavností</i></li> </ul>

Podoblast	<b>Vztah k životnímu prostředí</b>
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.10 Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat</p> <p>5.5.9 Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p> <p>5.5.11 Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí</i></li> <li>- <i>uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)</i></li> <li>- <i>všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.</i></li> <li>- <i>spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)</i></li> <li>- <i>být citlivý k přírodě</i></li> </ul>

## 11.11 Příloha č. 11 – Desatero pro rodiče

V rámci příprav materiálu Konkretizované očekávané výstupy RVP PV vzešel, na základě četných dotazů rodičů, také návrh materiálu popisující základní požadavky pro děti předškolního věku, který by mohli využít rodiče.

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojové a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Materiál nabízí rodičům dětí předškolního věku základní informace toho, co by mělo jejich dítě zvládnout před vstupem do základní školy. Jsou zde zachyceny jak výchovné, tak vzdělávací předpoklady. Je třeba mít ale na zřeteli, že zrání dítěte je nerovnoměrné, že každé dítě nemusí všech parametrů dosáhnout, ale může se k nim přiblížit.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

### **1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

### **2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

### **3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

### **4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

## **5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)

- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

## **6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

## **7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit

- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činností se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

## **8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

## **9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení

- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

## **10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě**

*Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:*

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem,

dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)

- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí